

TISKOVINA

Poštnina plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,90 EUR

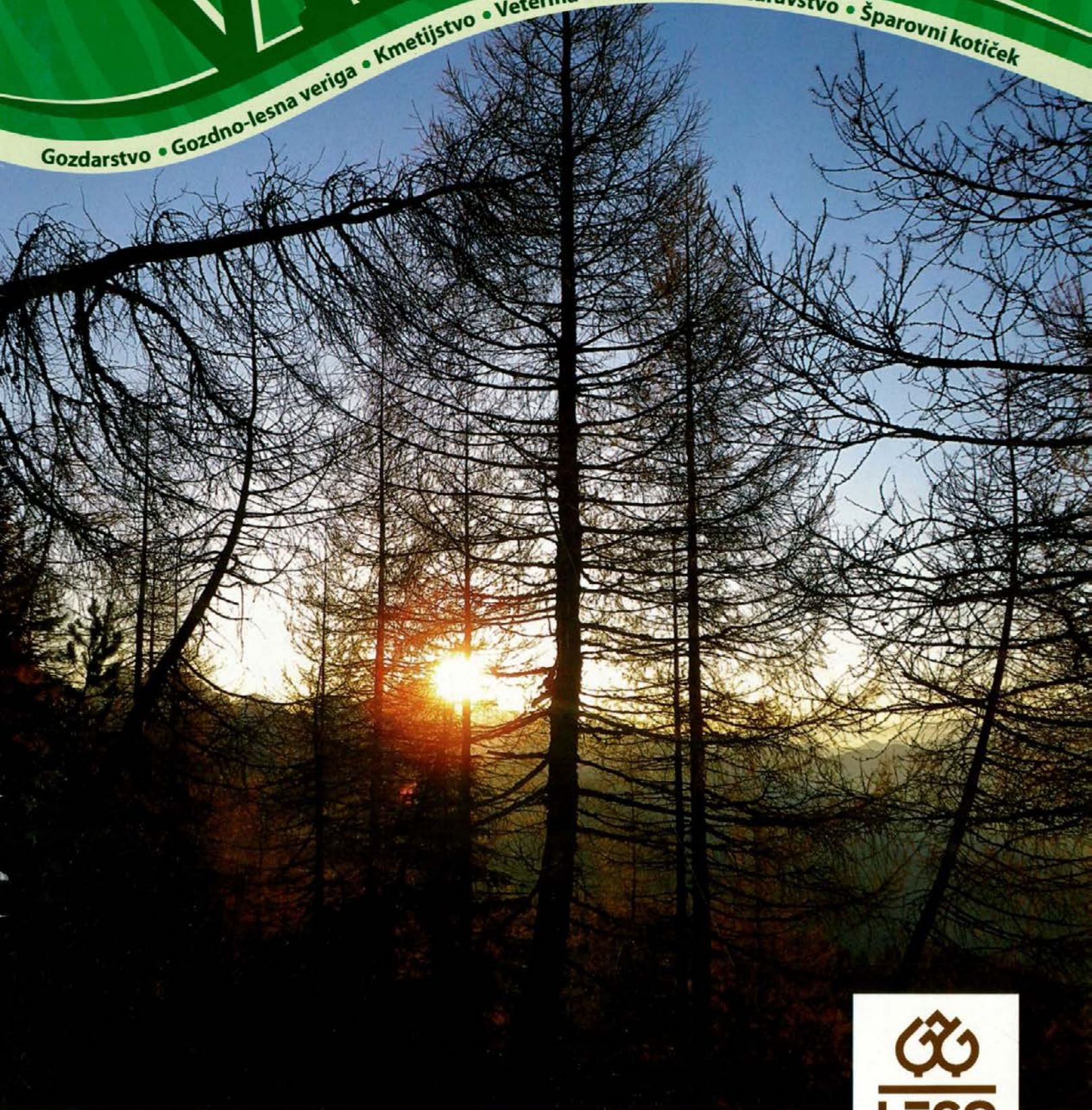
leto: XLV | oktober 2013 | številka: 10

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Šparovni kotiček

Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

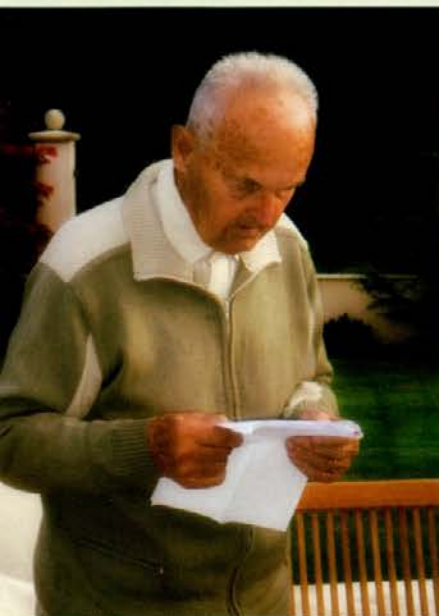

LESO
TEKA

Listnica uredništva

Morda se sprašujete, zakaj je avtor tokratne listnice nekdo, ki ni član našega uredniškega odbora ali stalni pisec prispevkov za Viharnik. Za to imamo dober razlog. Preberite ...

Moj ded je gozdar

Martin Čokl ob praznovanju 102. obletnice rojstnega dne.

Foto: Anže Čokl

gozdovi tako zelo lepi, kot so, dobi povsem drug pomen. In vrednost, ki bi se je morali zavedati prav vsi tisti, od katerih je odvisna njihova usoda. Kot tudi usoda vseh ljudi, ki jim ta dejavnost pomeni kruh.

Moj ded ni imel lahkega življenja. Za vse, kar je v življenju dosegel, je moral veliko in trdo delati. Občutil je vso grozo vojne, taborišč, revščine, pomanjkanja ob izgubi službe in še bi lahko našteval. A vsega tega nikoli ne omenja, ko govori o sebi. Raje pripoveduje o svojem delu, ki ga je opravljal v gozdu in kasneje na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, kjer je bil izredni profesor za dendrometrijo. Še bolj zgovorno o njem govorijo tisti, ki so ga imeli priložnost poslušati ali z njim delati. Odkar ga poznam, poslušam od ljudi, ki prihajajo iz te stroke, same pohvalne in spoštljive besede. Njegovo ime je z gozdarstvom povezano tako tesno, da tako rekoč v tej stroki ni nikogar, ki ga ne bi poznal vsaj po imenu. Še danes so v uporabi njegova strokovna dela in nekateri patenti, katerih avtor je on sam.

V časih, ki z lesom povezani dejavnosti zares niso naklonjeni, je njegov zgled še toliko pomembnejši. Govori o predanosti svojemu delu, vztrajnosti, spoštovanju narave in nenehnemu strokovnemu napredovanju na tem področju. Njegov zgled bi lahko razširil tudi na druga področja, vendar moj ded tega tudi zaradi svoje skromnosti ne bi sprejel. Bil je in bo vedno ostal gozdar, kljub akademski karieri in Jesenkovemu priznanju za življenjsko delo. Ostaja človek širokih obzorij, za katerim je bogata poklicna pot, s katero je utrl pot mnogim, ki prihajajo za njim. Njegove ideje živijo svoje življenje naprej in tako njegova dediščina v slovenskem prostoru postaja vedno širša. Torej tudi na Koroškem, kjer so obsežna z gozdom pokrita področja, za katere skrbi kar nekaj njegovih bivših študentov.

Moj ded je v soboto, 12. oktobra 2013, praznoval 106. rojstni dan. Njegovo ime je Martin Čokl. Je univerzitetni diplomirani inženir gozdarstva. Moj ded je gozdar.

Jure Čokl

21. srečanje upokojenih koroških gozdarjev

Hubert Dolinšek

Letošnje 21. srečanje članov Kluba koroških gozdarjev smo pripravili 29. 9. 2013 v Radljah. Župan občine Radlje Alan Bukovnik nam je prijazno odstopil šotor, kjer je ob deževnem vremenu potekalo naše srečanje, za kar se mu najlepše zahvaljujemo.

Uvodoma nam je nekaj skladb zaigrala godba na pihala, nato pa je imel naš predsednik Jože Logar uvodni pozdrav in nagovor, v katerem je opisal pomen vsakoletnega druženja. Županu in sodelavcem se je zahvalil za njihovo pomoč. Letošnji kulturni program so s petjem in glasbo pripravili naši sodelavci, in sicer Ivan Penec in Ida Robnik z Ivom Fuksem in Zlatko Lampret Kompan, ki so nastopili kot vokalna skupina Rute. Uživali smo ob lepem petju in muziciranju; po mojem mnenju je bil to do sedaj najboljši kulturni nastop na naših srečanjih.

Srečanje je potekalo v prijaznem vzdušju in se zaključilo z željo, da se prihodnje leto ponovno srečamo. Vsem, ki so prispevali k temu, da je naše druženje dobro uspelo, se v imenu kluba lepo zahvaljujemo. Zahvaljujemo za uvodno pogostitev, ki so jo pripravile radeljske kmečke žene.

Pozdravil in nagovoril nas je tudi kolega Maks Sušek, častni občan občine Radlje:

Današnje srečanje Kluba koroških gozdarjev ima eno zelo pomembno posebnost. Predsednik našega kluba, spoštovani Jože, doživlja 80. jubilejno leto svojega vsestransko uspešnega življenja. Imamo srečo, da naše društvo že tako dolgo vodi človek, ki je pravi ključ za funkcioniranje društva in za izredno dobro razumevanje njegovih članov. Naj zato, dragi naš predsednik Jože, današnje srečanje postane voščilo za tvoje življenjsko jubilejno leto z zahvalo za vse lepe trenutke, ki smo jih preživeli ob tebi in to z nesebično željo, da bi jih skupaj doživljali še mnoga leta.

Maks Sušek je pozdravil svoje kolegice in kolege. Foto: Ida Robnik

Ta želja ima globoke korenine. Gozdarji koroške regije so že v 50. in 60. letih prejšnjega stoletja znali povezati širok krog ljudi za take skupne cilje, ki so zagotavljali, da so od prednikov podedovani gozdovi danes oblikovani tako, da bodo lahko s svojo sonaravno obliko trajno optimalno zagotavljali svojo večnamensko funkcijo. Pri oblikovanju in izvajanju naših načrtov smo imeli vedno v ospredju človeka. Z iskreno željo, da bi v našem okolju bil obogaten z naravnimi vrednotami, ki jih trajno lahko nudi le sonaravno usmerjen in negovan gozd. Zato se lahko z zadovoljstvom spominjamo naše preteklosti, kajti zaupnega naravnega bogastva nismo sprejeli zgolj za zadovoljevanje ozkih ekonomskih koristi, ampak je bil vedno v ospredju človek: ali ko je šlo za sodelavce v naših kolektivih ali ko je šlo za ljudi na osamljenih kmečkih celkih ali v manjših in večjih lokalnih skupnostih. Torej, naše uspehe smo vedno ocenjevali kompleksno in ne enostransko. V naše okolje smo bili vključeni vedno zelo poglobljeno in se zato mnogokrat lotili izredno zahtevnih projektov, ki so bistveno vplivali na celovit razvoj naše regije z vsemi njenimi lokalnimi skupnostmi. Gozdarji smo se globoko zavedali, da celovit gospodarski razvoj lahko celovito vpliva na zaščito narave in okolja. Spomnimo se le na Termoelektrarno Šoštanj in njen uničujoči vpliv z izpušnimi plini na naš predel pohorskih gozdov. Zato vidim edino dolgoročno rešitev v ustvarjanju take okoljske družbe, ki bo živela v harmoniji z naravo. To pomeni nenehno usklajevanje gospodarskih dejavnosti, družbenega napredka in okoljske zaščite. Gozdarji smo to potrebo

spoznali že v petdesetih letih prejšnjega stoletja tudi na primeru mrtve doline. Z obstoječo lesno industrijo smo se v zadnji tretjini prejšnjega stoletja celo združili s ciljem njenega celovitejšega razvoja na osnovi trajnih prirastkov sonaravno zasnovanih gozdnih sestojev. Nastajale so že velike proizvodne lesnopredelovalne tovarne s številnimi delovnimi mesti, ki pa so žal v krutem tranzicijskem postopku večinoma šle v stečaje ali drugače razvodenele.

Kljub kolapsu v lesni industriji v Sloveniji in na Koroškem pa je gozdarstvo v naši regiji nadalje zelo uspešno izvajalo svojo strokovno dejavnost in tako prispevalo ne samo k obnovitvi kondicije naših gozdov, ampak je vplivalo na njen pozitivni razvoj. Zato si tudi sedanja strokovna gozdarska služba zasluži večjo družbeno podporo pri izvajanju svojih nalog.

Včasih so se nam zdele ovire, ki so nastale zaradi socialne ali tehnološke tradicije, nepremagljive. Toda na osnovi našega osnovnega gesla "hejamo ne", smo vse klasične metode nadomeščali s sodobnimi strokovnimi in družbenimi spoznanji in tako zagotavljali optimalno rabo gozdov in vseh njenih funkcij. In upamo lahko le, da bo ta trajna naravna surovinska osnova pospešila skladen razvoj lesne industrije in drugih pripadajočih dejavnosti v naši regiji. Lepo je, da se lahko ob tako bogato prehojeni skupni poti še vsaj vsako leto enkrat srečamo. In to vsakič v eni izmed

Silvo Pritrznik, direktor GG SG, podpira tradicijo vsakoletnih srečanj. Foto: Ida Robnik

karakterističnih treh dolin, ki oblikujejo koroško regijo in hkrati tudi naše gozdnogospodarsko območje. Gre za skupni prostor, ki nedvomno opredeljuje naše skupno bivanje. Zato smo kljub vsemu, kar se danes dogaja okoli nas, srečni, ker smo lahko prijatelji tega še dokaj ohranjenega sveta, in to predvsem zaradi gozdov, ki smo jih oblikovali in jih še oblikujemo v stabilne sonaravne oblike.

Spet skupaj

Informativni gozdarski storži v septembru 2013

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

September je bil pravi jesenski mesec, a vremensko pester. V koroški regiji je bil prvi teden v septembru sorazmerno suh. V tem obdobju je zemljo ovlažilo kratkotrajno lokalno različno rosenje, drugače je prevladovalo oblačno do delno oblačno vreme, sonce je posijalo skozi oblake le za kratek čas.

Po 8. septembru se je ohladilo, naše kraje je zajela hladna deževna fronta.

11. septembra je nad 1300 metri nadmorske višine celo snežilo. Za kratek čas je sneg pobelil vrhove Pohorja, Uršlje gore, Pece. V četrtem tednu je prevladovalo predvsem delno jasno vreme. Prijetne jesenske dneve so prekinile nevihte 17. septembra, ohladike so bile občutne. Deževno je bilo tudi zadnja dneva v devetem mesecu. V septembru so bile najnižje dnevne temperature od 3 (18. 9.) do 17 °C (7. 9.), najvišje dnevne pa od 27 (4. 9.) do 8 °C (30. 9.).

Gozdna turistična pot Plešivec je speljana skozi sotesko Kaštel.

Nekdanji sodelavci ob Plešivškem mlinu – od leve: Peter Cesar, predsednik TD Slovenj Gradec in revirni gozdar, Ida Kac, Mojca Levč, Tone Levč, "ata" GTP Plešivec

Korošci smo postali zanimivi za širšo javnost v začetku septembra zaradi medveda, ki je pokončal ovce na Peci v avgustu. Opažen je bil še na Košenjaku, videli naj bi ga tudi na Pohorju. Postal je moteče bitje za marsikaterega vnetega gobarja. V posameznih predelih so se pojavile gobe v drugi polovici septembra. Rasle so dežnikarice, golobice, jurčki. Koliko je bilo medvedjih tac, pa vam bi morda povedal medved.

Od 2. septembra dalje je bilo zelo živahno, predvsem pa tudi nervozno, na krajevnih enotah. **Gozdarji so začeli uradno izdajati prevoznice za sledljivost okroglega lesa. Lastnik gozda dobi ob prejemu odločbe prevoznico, en izvod mora imeti prevoznik, v katero mora vnesti količino transportirane hlodovine. Na začetku policija in inšpekcijske službe pri kontroli prevoznic le opozarjajo na nepravilnosti, potem pa bodo to začele kaznovati.** Zaenkrat je še veliko nejasnosti v zvezi s prevoznicami, zato za ta birokratski ukrep veliko časa in papirja porabijo tudi gozdarji.

Lastniki gozdov, predstavniki lastnikov gozdov in izvajalcev gozdarskih del so ministru za kmetijstvo in okolje Dejanu Židanu, ki je bil s svojo ekipo 4. septembra na Koroškem, postavili številna vprašanja. Ali so bili njegovi odgovori konkretni ali samo splošni, vam ne morem odgovoriti, ker

njegovemu obisku nisem prisostvoval. Tisti dan so me zanimale bolj strokovne zadeve na terenu, predvsem pa cemprini na Smrekovcu. Kako je s cemprini v Sloveniji, zanima študenta gozdarstva Miha Marolta, njegovega mentorja prof. dr. Roberta Brusa in dr. Gregorja Božiča iz Gozdarskega inštituta Slovenije. Cemprin je v Sloveniji zelo redek avtohtoni iglavec. Spada med petigličaste bore. Posamezni cemprini rastejo v območni enoti Slovenj Gradec na Presečnikovem vrhu blizu Bele peči, na Krnesu, na Pudgarskem in pod Kopo in Črnim vrhom na Pohorju.

Gozdarji ZGS sodelujemo tudi pri številnih mednarodnih projektih. Eden med njimi je tudi projekt SylvaMed, v okviru katerega je bila napisana in izdana poučna knjižica Čebele in gozd. V njej si lahko preberete, kakšen pomen imajo čebele za človekov obstoj in za gozd, katere so pomembne grmovne in drevesne vrste za čebele v naših gozdovih in druge zanimivosti. Zanimivo osveščajoče gradivo imajo tudi na vaši krajevni enoti ZGS!

Nekatere medonosne drevesne vrste so lahko opazovali udeleženci že tradicionalnega pohoda po Gozdni turistični poti Plešivec. Lepo vreme je na to zanimivo in lepo urejeno tematsko pot

Mlinsko kolo na Plešivškem mlinu

Največji divji petelin na Smrekovcu – pod planinsko kočo ga je iz panja oblikoval svobodni umetnik in ljubitelj narave Gregor Petkovnik.

privabilo številne pohodnike. Vse je pozdravil predsednik Turističnega društva Slovenj Gradec in revirni gozdar Peter Cesar. Lep je bil sprehod po soteski Kaštel, zanimivo si je bilo ogledati mletje žita v Plešivškem mlinu, okusiti domače dobrote kmetije Rone z Razborja, lepo so nas sprejeli na Vernerici. Tudi tokrat je Ivan Rupret odlično spekel ovčeto, njegov sin Rihi je postregel z domačim prekajenim mesom, Rihijeva žena pa je bila pripravljena takoj skuhati kavo in postreči z drugimi dobrotami. Neumoren je bil pri postrežbi Ivanov vnuk Filip. Na najvišji točki plešivške učne poti je zelo prijetno v vseh letnih časih. Po prijetnem počitku in okrepčilu smo nadaljevali pot skozi varovalni gozd mimo lovske kočice LD Podgorje do gostilne Balek, kjer je začetek in konec poti. Pri Baleku so si nekateri pohodniki naročili odlično pripravljene postrvi.

September je tudi čas, ko se gozdarji pripravljamo na jesensko sadnjo, v drevesnicah pa na izkop sadik in pridobivanje semenskega materiala za nadaljnjo reprodukcijo. Pogoji za uspešno vzgojo dreves v drevesnici in v gozdu so zdrave sadike. Pregled nad zdravstvenim stanjem sadik v drevesnici izvajata ob prisotnosti vodje odseka za gojenje in varstvo gozdov fitosanitarni preglednik in gozdarski inšpektor spomladi in na začetku jeseni. V drevesnici Omorika na Muti sta 25. septembra sadike pregledala dr. Dušan Jurc in gozdarski inšpektor Drago Križan. Asistirala sem jima avtor

Storžev. V drevesnici Omorika, ki je po besedah Dušana Jurca najbolj urejena gozdna drevesnica v Sloveniji, so sadike zdrave.

Leto je minilo in ponovno so se srečali upokojeni gozdarji in drugi, ki so delali v koroških gozdovih. Včlanjeni so v Klub koroških gozdarskih upokojencev. Klub je že vrsto let aktiven pod vodstvom Jožeta Logarja. Letošnje srečanje je bilo v okviru prireditve Radeljskih dnevi 29. septembra v Radljah ob Dravi. Udeležba je bila po pripovedovanju prisotnih na gozdarski prireditvi kljub dežju velika, žal pa med njimi ni bilo nas aktivnih gozdarjev. Gozdarje ZGS OE Slovenj Gradec je zastopala le Jerneja Čoderl.

Septembrske informativne gozdarske storže zaključujem z opozorilom lastnikom gozdov in izvajalcem del v gozdu. **V septembru so v nižinskih predelih postala vidna številna**

lubadarska žarišča. Poleg velikih so bili aktivni tudi mali smrekovi lubadarji. Žarišča so nastala tudi v mladih smrekovih sestojih. S krošenj mladih smrek, ki so bile še zelene in so jih napadli podlubniki, so se usipale suhe in deloma zelene iglice.

V septembru pa so postala ta drevesa popolnoma suha, z njihovih debel je začelo odpadati lubje, na katerem so opazni izletni rovi. Večje število podlubnikov je izletelo iz dreves, nekaj jih je še ostalo pod lubjem. Odrasli hrošči bodo prezimili v zemlji in spodnji delih napadenih dreves. To pa so lahko tudi drevesa okoli odkritega žarišča. **Da se žarišča ne bi razširila, je morala biti sanacija izvedena pravočasno po navodilih revirnih gozdarjev, podanih na odločbi za posek. Spomladi bo treba ponovno pregledati v jesenskem času sanirana žarišča, če so se v neposredni bližini morda pojavila slabo vitalna in sušča se drevesa.**

Počitek pohodnikov tradicionalnega jesenskega pohoda po GTP Plešivec na Vernerici

Osnovne informacije o gozdarstvu Španije in Romunije

Primerjava z razmerami v Sloveniji

Tona Sabin Raul in Jerneja Čoderl

Mednarodna izmenjava študentov je na našo KE ZGS Radlje za tri mesece pripeljala študenta gozdarstva iz Španije oz. iz Madrida Tona Raul. V povezavi z njegovim bivanjem in predvsem strokovnim izpopolnjevanjem pri nas smo skupno premagovali razne težave – vse od jezika in zelo neugodnega vremena naprej. Z dobro voljo in sodelovanjem vseh zaposlenih na naši KE in mnogih na OE Slovenj Gradec, GG Slovenj Gradec ter vodstva drevsnice Omorika smo Raulu poskusili predstaviti čim več o našem gozdu, gozdarstvu, Sloveniji in o nas gozdarjih.

Raul je bil zelo zavzet pri spoznavanju našega gozdarstva in naše lepe ter raznovrstne krajine in dežele v celoti. Ker sem ga kot mentorica v obdobju najneugodnejšega vremena teže zaposlila, sva se dogovorila, da izkoristi kakšno deževno uro za predstavitev njihovega gozdarstva. Ker je Raul po rodu Romun, čeprav je njegova družina že zelo dolgo v Španiji, sem ga prosila, da zapiše kaj tudi o gozdu in gozdarstvu v Romuniji. Povzemam njegov zapis, ki ga dopolnjujem s podatki za Slovenijo. V Romuniji obsegajo gozdovi 6.370.000 hektarov in imajo velik gospodarski in ekološki pomen. Zavzemajo 26,7 % površine države. Med drevesnimi vrstami zavzemajo listavci 70 %, iglavcev je 30 %. V Romuniji teče obnova gozdov po naravni poti v 91 %, s sadnjo obnovijo 5 % gozdov.

Španija obsega 50,6 milijonov hektarov, gozdov imajo 26 milijonov hektarov. Gozdnatost v Španiji je dobrih 51,4 %. Delež iglavcev in listavcev sta v Španiji izenačena. Med iglavci je najbolj razširjena drevesna vrsta obmorski bor (*Pinus pinaster*), ki porašča 1,6 milijona hektarov, sledi alepski bor (*Pinus halepensis*) na 1,5 milijona hektarov in rdeči bor (*Pinus silvestris*) na 1,2 milijona

hektarov. Črničevje (*Quercus ilex*) je hrast, ki v Španiji porašča 2 milijona hektarov površin, bukev zavzema 450.000 hektarov in pirenejski hrast 400.000 hektarov.

V Sloveniji poraščajo gozdovi dobrih 60 % površine oz. 1,22 milijona hektarov. V lesni zalogi imamo pri nas 46 % iglavcev in 54 % listavcev. Smreka je prisotna na skoraj 899.000 hektarih gozdnih zemljišč.

Lastništvo gozdov je v Romuniji in Španiji dokaj različno. V Romuniji je kar 80 % gozdov v državni lasti, v Španiji je ta delež le 33 %. V Sloveniji prevladuje zasebna gozdna posest. 74 % gozdov je v zasebni lasti, 24 % gozdnih površin ima država in 2 % lokalne skupnosti.

V Romuniji imajo gozdarstvo (nacionalno gozdarstvo) organizirano pod okriljem Ministrstva za okolje in gozdove.

Prizadevajo si za trajnostno gospodarjenje in v skladu s standardi enotno organiziranje gospodarjenja in urejanja gozdov. Skrbijo za trajnostno stanje gozdne posesti in povečanje prispevka gozdov k izboljšanju okoljskih pogojev, za razvoj nacionalnega lesnega gospodarstva, gospodarijo z drugimi gozdnimi proizvodi, zagotavljajo posebne storitve v gozdovih, organizirajo športna tekmovanja, sejme, razstave. Gozdarska politika se v Španiji razvija v okviru gozdnega programa, ki ima glavni cilj prispevati k razvoju podeželja, ohraniti in še izboljšati stanje gozdov in ohraniti ter povečati gospodarski potencial gozdov.

Gozdarsko načrtovanje je po zakonu 43/2003 razdeljeno na različne ravni. Na strateški ravni imajo v skladu s špansko gozdno strategijo načrte za

gospodarjenje z gozdovi. Na taktični ravni imajo avtonomne načrte za gospodarjenje in upravljanje z gozdnimi viri po predpisih zakona 43/2003.

Te načrte sestavi in odobri gozdarska uprava avtonomnih skupnosti.

V Sloveniji gospodarimo z gozdovi na osnovi Nacionalnega gozdnega programa in Zakona o gozdovih.

Raul Tona se je v svojem zapisu opredelil o naši deželi in o organizaciji Zavoda za gozdove Slovenije. Ugotavlja, da je naše gozdarstvo drugačno od gozdarstva v Španiji, da pa lahko govorimo tudi o podobnih izhodiščih. V Sloveniji ga preseneča njen "zeleni izgled".

V gozdovih bi po njegovem bilo z več nege stanje možno še izboljšati, razlog, da ni tako, pa je pomanjkanje denarja za ta namen.

Enotnost v gozdnem prostoru je zagotovljena z gozdarsko zakonodajo, ki je enaka za državne in zasebne gozdove, in z enotno organiziranostjo Zavoda za gozdove Slovenije. Raul meni, da imamo v Sloveniji vse: gorska območja, nižine, reke, jezera, 60 % gozdnatost – kar potrebujemo je, po njegovem mnenju, več aktivnosti za krepitev turizma.

Na vprašanje, kako se počuti pri nas, je Raul zapisal: "Pri vas sem se naučil veliko, kar bom vzel s seboj. Spoznal sem ljudi, ki so zelo prijazni in vedno pripravljeni pomagati. Odločitev za prihod v Slovenijo je bila zelo dobra – med naravne lepote države in med njene prijazne ljudi. Na splošno sem se počutil kot doma. Gozdarji so strokovnjaki, ki kljub vsem težavam začnejo dan z nasmehom. Hvala!"

Raul je prehodil tudi Gozdno učno pot Rahtelov vrh. Foto: Gorazd Mlinšek

Izjava za javnost v zvezi s predlogom zakona o davku na nepremičnine

Zveza lastnikov gozdov Slovenije

Zveza lastnikov gozdov še vedno zastopa stališče, da je treba gozdove izvzeti iz obdavčitve po Zakonu o nepremičninah.

Temeljno stališče Zveze lastnikov gozdov Slovenije je, da je v Sloveniji gozd (tudi po mnenju uglednih slovenskih pravnih strokovnjakov) najbolj ohlapna in omejena vrsta lastnine (tik pred razlastitvijo) in zato v novem zakonu zasluži posebno obravnavo.

Lastniki gozdov so že zaradi ekoloških funkcij gozda pri gospodarjenju močno omejeni. Pri poseku morajo upoštevati gozdnogospodarske načrte, v katerih je količina poseka omejena. Gozdnogospodarski načrti določajo tudi način gospodarjenja in dovoljene posege, kot je gradnja gozdnih prometnic, tehnologija sečnje in spravila ipd. Zato je gospodarjenje z gozdovi že v osnovi bistveno bolj omejeno kot npr. na kmetijskih površinah.

Zakon o gozdovih v 5. členu določa da mora lastnik gozda dopustiti v svojem gozdu prost dostop drugim osebam, čebelarjenje ter lov in rekreativno nabiranje plodov, zelnatih rastlin, gob in prostoživečih živali. V gozdovih se hrani divjad, ki je državna last in ki po uplenitvi postane last upravljavcev lovišč. Lastniku v gozdu, ki je sicer njegova last, ostanejo tako samo les in škode po obiskovalcih in divjadi. Vse ostale, danes tudi že tržne dobrobiti pa ostanejo širši javnosti. Zato gozda v smislu nepremičnine nikakor ne moremo obravnavati enako kot npr. hiše, kjer ima lastnik ekskluzivo v uživanju te nepremičnine, oziroma poslovnega prostora, kjer ima lastnik ekskluzivo pri trženju.

Lastniki so pri gospodarjenju še dodatno omejeni na področjih krajinskih parkov, Triglavskega narodnega parka,

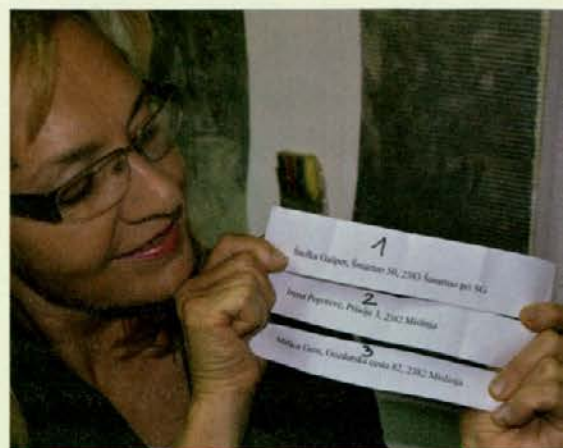
primestnih gozdov, na območjih Nature 2000 ter na območjih s kulturno in naravno dediščino. Na teh območjih so potrebna še dodatna soglasja npr. za gradnjo gozdnih prometnic, brez katerih je gospodarjenje nemogoče in po katerih se lahko vozijo tudi vsi ostali uporabniki gozdnega prostora. Tudi gozdne prometnice imajo velik javni pomen, čeprav so v lasti lastnika gozda in sestavni del gozda. Gozdnogospodarski načrti na teh območjih pa zapostavljajo ekonomsko funkcijo gozdov na račun ostalih funkcij, ki pa jih lastniki gozdov v Sloveniji ne morejo tržiti.

Lastniki gozdov za omejitve pri gospodarjenju, kakor tudi za prost dostop drugih oseb ne dobijo nobenega nadomestila. Tako lahko lovci prodajajo meso in trofeje divjadi, ki so jo uplenili v njihovih gozdovih, pri čemer gredo prihodki lovskim družinam in državi preko lovišč z posebnim namenom, koncesnine državi in občinam, škode po divjadi pa ostanejo lastniku. Pri tem je dovolj zgovoren podatek, da se iz slovenskih gozdov letno pridobi preko 1200 ton divjačine. Če k temu prištejemo še trofeje, lahko zaključimo, da se morajo slovenski lastniki gozdov odreči precejšnjemu dohodku od divjadi. Na ljubljanski tržnici trgovci prodajajo gobe, ki so jih kupili od oseb, ki niso lastniki gozdov in so jih nabrali v tujem gozdu.

Lastnik gozda pa bi moral za svoj gozd plačevati davek, čeprav prav v tem gozdu izvajajo komercialne dejavnosti tudi druge osebe in organizacije.

Po drugi strani se državna vlaganja v gozdove iz leta v leto manjšajo in so že dosegla zanemarljivo nizko raven, primerljivo z letom 1994. Gozdovi so izvzeti tudi iz sistema pomoči v primeru naravnih nesreč. Tako letos beležimo ogromen snegolom v jugovzhodni Sloveniji (okrog 200.000 podrtih kubičnih metrov). Ponekod so uničene celotne parcele, lastniki pa niso deležni nobene pomoči države.

In ne nazadnje je treba poudariti, da so gozdovi za lastnika osnovno sredstvo (za preživetje) in ne luksuz. Tudi zaradi tega je obdavčitev neupravičena. Prepričani smo, da je vsaka dodatna obdavčitev lastnikov gozdov nesprejemljiva in tudi zelo nepoštena. Menimo, da popolnoma zadostuje, če lastniki plačujejo davek od katastrskega dohodka iz gozda ter da dvojna obdavčitev ni potrebna.

Naše poštne nabiralnike ste ta mesec lepo napolnili, kar nas resnično veseli! Hvala vam tako za čestitke ob 45-letnici kot za rešitve septembrske nagradne križanke. Da, REVILJA VIHARNIK PRAZNUJE PETINŠTIRIDESET LET. Ida Robnik, ki jo poznate kot dolgoletno urednico revije, je izžrebala tri nagrajence, ki so razkrili skrito geslo. Upamo, da nagrajenci radi berete, po pošti boste namreč dobili knjižne nagrade, in sicer: prvi izžrebani knjigo Iz pekla Marjana Jermana, drugi Juričevo V senci dedijeve hruške, tretji pa tri pesniške zbirke dveh koroških pesnic Vide Gerl in Milene Cigler.

Čestitamo!

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorancjev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pitržnik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:

„Jesen v hribih“

Foto: Marta Krejan

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (iz. tarifne številke 3).

Blagodejna vez

MADE expo Milano, Italija

Dragomir Cvejić, CNC programer, mizar

Kot se spodobi za podjetje, ki stavi na najvišjo kakovost lesene gradnje, smo 4. oktobra obiskali sejem MADE expo v Milanu, katerega tokratna tematika je bila razstava materialov in montažnih elementov za gradnjo, gradbenih sistemov ter izvajalcev in proizvajalcev.

Vsi smo bili tam z namenom poiskati ali navezati stik s posredniki in kupci na področju gradnje iz vseh tradicionalnih ali visoko tehnoloških materialov. Sejem se je nanašal tudi na varnost na gradbiščih, transport in programsko opremo, potrebno za izvedbo tako največjih gradbenih projektov kot tudi merilnih komponent in kontrolnih sistemov.

Namen obiska Lesoteke je bil vzpostaviti kontakt s proizvajalci, posredniki in z arhitekturnimi biroji, ki se ukvarjajo z leseno gradnjo. Med drugim tudi zajeti trende in gibanja na svetovnem tržišču lesene gradnje in si ob pomoči novih poslovnih vezi zagotoviti kakovostno in trajnostno rast.

Videli smo sejemski prostor z osrednjo avenijo, široko skorajda kot Slovenska cesta v dolžini pol kilometra. Glede na to,

**LESO
TEKA** **MASIVNE
LESENE
HIŠE**
Mi smo za les!

da je les v Sloveniji opredeljen kot strateška surovina in smo ga v letu 2011 posekali 3,9 mio m³, skladno z gozdnogospodarskimi načrti bi ga pa lahko letno posekali 5,5 mio m³, je vtis s sejma takšen, kot da smo v izkoriščenosti lesne mase za namen gradnje bivalnih objektov na samem začetku.

Smelo razmišljanje, da bi bil v Sloveniji večji odstotek lesenih hiš, vzbujajo ravno takšni dogodki, kot je bil MADE expo v Milanu. Poudarek je bil, da je lesena stena

blagodejna vez med človekom in naravo, ki ne potrebuje kemikalij, dodatkov in umetne klime.

Kar je danes izrednega pomena, pa je to, da je na koncu njenega življenjskega cikla ni treba razgrajevati v sedmih različnih kontejnerjih, saj jo preprosto spremenimo v biomaso. Tako je blagodejna vez sklenjena.

Ekofest v Slovenj Gradcu

Drugi praznik ekoloških kmetij

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Na Koroškem se vedno bolj zavedamo pomena ekološko pridelane hrane, kar se kaže tudi v različnih načinih predstavljanja predelave in ponujanja pridelkov. Eden od načinov je tudi organizacija ekopraznika. Ekoprazniki so bili v preteklosti samo v večjih mestih, kot so Ljubljana, Celje in Maribor. V Mariboru sem jih spremljala še v študentskih časih, ko je bila tovrstna ponudba hrane nekaj novega in ekološke kmetije še v povojih. Tudi danes jih ni prav veliko, so pa vedno bolj cenjene. Na Koroškem jih imamo več kot 250, na nekaterih se ukvarjajo tudi s turizmom, na vseh pa z najrazličnejšo pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov.

Velika želja po promociji ekoloških kmetij in povezovanju ekoloških kmetov za skupno dobro je obrodila sadove in tako so nastala različna društva ekokmetov. Najbolj dejavno na območju Koroške je Društvo ekoloških pridelovalcev in predelovalcev Deteljica, katerega predsednik je Jože Ledinek iz Slovenj Gradca, lastnik ekološke kmetije Ržen na obronkih Selovca nad Šentjanžem pri Dravogradu. Ravno zaradi velike zagnanosti in volje, da bi ekološko pridelano hrano predstavili ljudem, se je Jože Ledinek sestal z županom MO Slovenj Gradec Andrejem Časom ter z zaposlenimi v javnem zavodu za šport in turizem in v Slovenj Gradcu organiziral drugi Ekofest na Koroškem. Predstavilo se je dvajset kmetij. Nekateri kmetje so prišli res od daleč; Bončinovi iz Čadrga se na primer ukvarjajo s pridelavo in predelavo mleka. Delajo različne vrste sira in že po okusu in barvi se pozna, da so brez konzervansov ali drugih dodatkov. S celo paleto zelišč se je predstavil Milan Kalan iz Kalobja, ki leži na Kozjanskem. Ponujal je tradicionalne pripravke iz zelišč in sušena zelišča za pripravo čaja. Poleg tega sicer ponuja še poslovna darila in nudi ogled kmetije. Iz Laškega sta prišli Katja in Anica. Katjina posebna ponudba s kmetije je sok rdeče

pese z medom, ki je zelo zdravilen. Anica je ponujala slive. Od koroških kmetov sta se predstavila dva. Jelen, Rone z Razborja, je ponujal mehke sire, sorzično moko in zelišča ter vloženo zelenjavo. Ronetova kmetija je znana po zeliščih in okusni ajdovi moki. Ržen iz Selovca nad Šentjanžem je ponujal različna hladno stiskana olja, kot so totrovo, laneno, ogrščicino in mešano solatno, sokove, vloženo in sezonsko zelenjavo, kamutovo moko in zrnje ter lesnikov kis, ki je specialiteta in zelo zdrav. Iz Ankarana se nam je pridružil ekomet Boris Fras, ki je predsednik Združenja ekokmetov Slovenije Biodar in tudi sam organizira tovrstne praznike ter aktivno sodeluje tudi s tujino. Ponujal je biorefošk in sezonsko zelenjavo ter oljčno olje. Ena od kmetij je ponujala ekološke suhomesnate izdelke. Danica iz Planine pri Sevnici je ponujala ekološki kruh, peciva in kekse, podobne pekovske izdelke pa smo našli še na kaki stojnici.

Ponudba je bila zares pestra, žal pa obiska kljub lepemu vremenu ni bilo toliko, kot smo pričakovali. Vzoredno se je odvijal tudi pester kulturni program s folklornimi skupinami, Gradiškim oktetom, pridružili so se tudi otroci iz vrtca S8, zapeli sta energična pevka Lidija Vinšek in mlada pevka Neja Krenker z mentorjem Alojzom Rožičem. Sodelovali so fantje iz tria Gasilec, ki so nam zaigrali nekaj domačih, na njihovo harmoniko pa je proti koncu zaigral še slovenjgraški umetnik Abba.

Vsem, ki so sodelovali na strokovnem predavanju Borisa Frasa in Mitja Zupančiča iz KGZS, izpostava Celje, iskrena hvala za strokovne nasvete s področja ekološkega kmetovanja. Zahvala pa tudi organizatorjem iz MO Slovenj Gradec in Spoturja.

Ekološki način kmetovanja je prihodnost in namesto da si bi s hrano kopali grob, se Korošci bolj osvestimo in podprimo takšne prireditve. Sicer pa je vsak začetek težak, mi bomo vztrajali, dajte še vi!

Biopraznik v Celovcu

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Da pri naših sosedih v Avstriji promocija in trženje ter poznavanje biološko pridelane hrane že zdavnaj niso več v povojih, dokazuje tudi

dejstvo, da se na raznih biopraznikih tako v Pliberku kot v Celovcu zvrsti cela množica obiskovalcev in kupcev.

Po nekajletnem premoru sem spet šla v akcijo in se odpravila na obisk tradicionalnega biopraznika na avstrijskem Koroškem, ki je tudi mednarodni. Na stojnicah so svoje izdelke ponujali tako Avstrijci kot Italijani in, kar me je posebej razveselilo, tudi Slovenci. Ekološka pekarna Hribar iz okolice Ljubljane je ponujala okusen kruh iz kamutove moke z najrazličnejšimi dodatki, in prav tako celo vrsto potic ter peciva, vse namenjeno veganom in ljudem, ki imajo težave z uživanjem glutena. Potem sem se razveselila ekološke kmetije Šmalčič, ki je poleg zelišč ponujala tudi sok aronije, ki je ta hip zelo aktualna. Tam je bila še ekološka kmetija Ržen iz Selovca nad Šentjanžem pri Dravogradu, ki je ponujala različne marmelade, kompot iz češenj, kis, imeli so ajvar in vloženo zelenjavo, od sveže pa čebulo in česen. Od olja, mesa, sirov in mlečnih izdelkov do volne in konopljininega piva so ponujale sodelujoče kmetije. Dogajanje je popestril neutrujen narodno-zabavni ansambel iz Avstrije na odru pa so se pojavili tudi številni strokovnjaki iz Slovenije, ki so predstavili različne teme s področja ekološkega kmetijstva. Tako sem 20. septembra preživela zanimiv dan med množico ljudi najrazličnejših narodnosti in ugotovila, da bo pri nas treba še ogromno narediti, da bomo dosegli želen obisk. Biopraznik je trajal še naslednji dan, jaz pa sem bila z mislimi že pri našem ekofestu v Slovenj Gradcu, ki se je dogajal 22. 9. 2013, kar sem opisala v drugem članku.

Strokovna ekskurzija Deteljice

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

17. septembra 2013 smo se člani društva Deteljica na pobudo predsednika Društva ekoloških pridelovalcev in predelovalcev Deteljice Jožeta Ledinka odpravili na izlet k našim sosedom na Hrvaško.

Mejo smo prestopili v Rogatcu, od koder smo nadaljevali proti prvi kmetiji v kraju Lepa ves. Žal smo imeli slabo vreme in tako si nismo uspeli ogledati polj. Gospodarica nas je prijazno sprejela in povedala, da se na njihovi ekološki kmetiji ukvarjajo predvsem z gojenjem eksotične vrste zelenjave in zelišč. Podrobno nam je predstavila *Ipomeio batata* ali sladki krompir, kot rečemo pri nas. A batata v resnici sploh ni krompir, ampak izvira iz družine slakovk, kar pomeni, da ni v nobenem sorodu s krompirjem. Zelenjava je primerna za diabetike in ljudi, ki težko prenašajo gluten, pripravi pa se lahko na vse možne načine: pečena, kuhana, v pecivih, kruhu ... Njena pridelava je dokaj zahtevna, in ker ne prenaša mraza, je v celinskih razmerah enoletnica. Gospodinja nam je predstavila še cimetov jam (*Discorea batatas*), ki je prav tako uporaben kot batata, in zelišče stevijo, ki je poznana nam in pristašem naravnih sladil, nekaj časa pa je bila prepovedana. Pri steviji je sladka cela rastlina, največjo vsebnost sladkorja pa doseže v fazi tik pred cvetenjem. Ima nekoliko močan okus, vendar če čaj ali napitku dodate limono, dobite osvežilno naravno pijačo. Stevija znižuje visok krvni pritisk.

Po ogledu prve kmetije nas je pot peljala mimo Zagreba do naslednje ekološke kmetije Sever, ki je največja ekološka kmetija na Hrvaškem in nasploh prva v tej kmetijski usmeritvi. Hkrati je največja v pridelavi ekološke zelenjave na Hrvaškem. Zelenjavo prodajajo na tržnici v Zagrebu in v biomarketih po Hrvaškem. Od zelenjave gojijo čebulo, papriko, peteršilj, zeleno, artičoke, volčja jabolka, blitvo, paradižnik, rdečo peso, kitajsko zelje, solato ... Poleg tega se ukvarjajo z rejo koz srnaste in burske pasme, kar 250 jih imajo, imajo pa tudi piščance, race in kokoši, vse v prosti reji. Po ogledu te ekološke kmetije smo šli na turistično kmetijo v okolici Bjelovarja na pozno kosilo, ki nam je šlo zelo v slast. Ponudili so nam tudi zelo dobro vino. Po obedu

Na ekokmetiji Knezić

smo se podali še na zadnjo ekološko kmetijo, ki se ukvarja s pridelavo sadja in jagodičevja. Imajo črni in rdeči ribez, josto, kosmulje, jagode in maline, tudi jesenske, in sadno drevje. Posebnost te kmetije je, da družina živi od kmetijstva, in to kljub še slabšim razmeram in nižjim cenam pridelkov, kot so pri nas. Specialiteta kmetije je zelo okusno malinovo vino. Na tej kmetiji redijo še

kokoši avstralske pasme. Med potjo proti domu smo imeli t. i. avtobusni vroči stol, na katerem je vsak predstavil svoje vtise o doživetim, manjkalo pa ni niti šal. Še si želim iti na kakšno strokovno ekskurzijo s člani Deteljice.

Iskrena hvala organizatorjem za povabilo!

Sladki krompir

Prevalenčna študija 2013

Branka Božank, Zavod za zdravstveno varstvo Ravne na Koroškem

V letu 2013 smo izvedli prevalečno študijo ugotavljanja vsebnosti svinca v krvi otrok Mežiške doline.

Vključevala je otroke od 1 do 6 let starosti (12 do 72 mesecev) in 9 let stare otroke iz Zgornje Mežiške doline (ZMD), kot primerjalna skupina so bili vključeni še triletniki iz Spodnje Mežiške doline (SMD, Prevalje, Ravne na Koroškem).

Študija je ponovitev prevalenčne študije iz leta 2008 in je izvedena po enaki metodologiji. Namen ponovitve študije je bil oceniti obremenjenost otrok iz ZMD s svincem, narediti primerjavo stanja med letoma 2008 in 2013 ter oceniti napredek programa od začetka izvajanja do letošnjega leta.

V programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini je bil postavljen osnovni cilj – to je pri otrocih (95 % otrok) iz Zgornje Mežiške doline doseči vsebnost svinca v krvi pod 100 µg/l. Za svinca ni določenega varnostnega praga in je vsaka prisotnost v telesu nezaželena, zato je naš cilj nižati vsebnosti svinca v krvi otrok Zgornje Mežiške doline. V tem pogledu si želimo čim nižje srednje vrednosti za svinca v krvi (mediana, geometrična sredina) in tem višji delež otrok z nizko vrednostjo svinca v krvi. Kot je znano, ima CDC v Atlanti za referenco 50 µg/l.

Vabilo za odvzem krvi je bilo poslano 581 otrokom iz Mežiške doline, vabljenih je bilo 293 fantov in 288 deklet. V ZMD smo poslali 397 vabil, v SMD pa 184 vabil. Skupno se je vabilu odzvalo 349 otrok (60,1 %). Odziv je bil boljši v ZMD (250 oz. 63,0 %) kot v SMD (99 oz. 53,8 %).

Vsebnosti svinca v krvi so bile od 10 do 330 µg/l. Povprečna koncentracija svinca v krvi je bila 40,36 µg/l, geometrična srednja vrednost 31,56 µg/l in mediana 28 µg/l. Večina otrok (78,5 %) je imela nizke vrednosti svinca v krvi (pod 50 µg/l). Vrednosti svinca v krvi pod 100 µg/l je imelo 94,6 % vseh otrok. Visoke vrednosti (100 µg/l in več) je imelo več fantov (7,7 %) kot deklet (3,0 %).

Povprečne vrednosti svinca v krvi so bile za otroke iz Spodnje Mežiške doline nižje kot za otroke iz Zgornje Mežiške doline. Preko 90 % otrok Spodnje Mežiške doline je imelo nizke vsebnosti svinca v krvi

(pod 50 µg/l), medtem ko je pri njihovih vrstnikih iz zgornjega dela doline imelo nizke vrednosti 60 % otrok. Izračun razmerja obetov tveganja za vrednost svinca v krvi nad 50 µg/l, kaže, da je tveganje za otroke iz ZMD 11,7-krat večje kot za otroke iz SMD.

Prevalenčna študija, izvedena leta 2008, je pokazala višje vsebnosti svinca v krvi otrok, kot letošnja študija. Povprečna vrednost, geometrična sredina in mediana so bile višje za vse skupine otrok (glede na spol, starost in kraj bivanja). Leta 2008 je bila najvišja izmerjena vrednost 393 µg/l, v letu 2013 pa 330 µg/l.

V skupini otrok, ki jo spremljamo vsako leto (otroci starosti 24 do 48 mesecev iz ZMD) je bila letos kri odvzeta 61 otrokom (33 Črna, 28 Mežica). Povprečna vsebnost svinca v krvi otrok je bila 56,2 µg/l, geometrična srednja vrednost 41,1 µg/l, mediana pa 35 µg/l. Te vrednosti so nižje kot v letu 2012 in podobne kot v letih 2010 in 2011. Vsebnost svinca v krvi ≥ 100 µg/l je bila ugotovljena pri šestih predšolskih otrocih, največ otrok (40) pa je imelo nizke vsebnosti svinca (< 50 µg/l). Primerjava obdobja 2006–2007, 2008–2009 in 2010–2011 pokaže, da je imela na začetku povišane vrednosti (≥ 100 µg/l) svinca v krvi več kot polovica otrok, ki je padel najprej na slabo petino in nato na desetino, kjer se je nekako ustalil.

V letošnjem letu smo okrepili delo s posamezniki. Obiskali smo vse domove otrok s povišano vrednostjo svinca v krvi in opravili osebni svetovalni razgovor z njihovimi starši. Opazili smo različne dodatne možne dejavnike za povišane vsebnosti svinca v krvi, kot so: obnova stanovanja oz. hiše, igra v pesku, makadamsko dvorišče, suho pometanje in poklicna izpostavljenost staršev svinca. Ne smemo spregledati vse težje socialne stiske v okolju Zgornje Mežiške doline, ki bi jo najbrž lahko uvrstili v posredne dejavnike vpliva, ki dodajo svoj del k povišani vsebnosti svinca v krvi otrok.

Za uspešen napredek je treba nadaljevati v zastavljeni smeri in program dopolniti z vključevanjem novih rešitev (sanacija oz. stabilizacija tal, subvencionirana varovalna prehrana za širšo populacijo, subvencionirana nabava kakovostnih sesalnikov za najbolj ogroženo populacijo) in večjim vključevanjem zasebnih zemljišč, pri katerih se ugotavlja večje tveganje za tam bivaajoče otroke.

Vsekakor bo treba še bolj krepiti

individualni pristop in preko njega nuditi pomoč ljudem pri iskanju rešitev in s primernimi rešitvami tudi dopolnjevati program ukrepov, ter tako neposredno vplivati na nižanje svinca v krvi otroka!

Rožnati oktober

Metka Marković, dr. med. spec. spl. medicine

Mesec oktober je svetovni mesec boja proti raku dojke. Imenujemo ga tudi rožnati oktober, ali rožnati mesec. Simbol je rožnata pentlja, zato aktivnosti, ki potekajo ob prireditvah, simbolizira roza barva.

Rak dojke je najpogostejši rak pri ženskah. Letno v Sloveniji zbolijo 1100 žensk. Za rakom dojke lahko zbolijo tudi moški. Rak dojke je ozdravljiv, če je odkrit v zgodnji fazi in če je pacientka zdravljena pravočasno z ustreznimi zdravili.

Tudi Koroško društvo za boj proti raku se pridružuje aktivnostim v rožnatem oktobru.

Glavna naloga društva so aktivnosti, s katerimi osvešča in opozarja na zdrav način življenja. Pri edukativnih pregledih se ženske naučijo samopregledovanja dojk. Z rednim mesečnim samopregledovanjem dojk lahko vsaka ženska odkrije morebitne spremembe in poišče čimprejšnjo zdravniško pomoč.

Edukacijski pregledi dojk:

- Zdravstveni dom Ravne na Kor. vsak drugi četrtek v mesecu od 14. do 15. ure v ambulanti Francke Šmid Borovnik, dr. med.
- Zdravstveni dom Radlje vsako prvo soboto v mesecu od 8. do 10. ure v splošni ambulanti Ivce Podrzavnik, dr. med.
- Zdravstveni dom Slovenj Gradec vsako prvo sredo od 18. do 20. ure oz. po dogovoru v prostorih ambulante Metke Marković, dr. med.

Rak je bolezen, ki prizadene bolnika, njegove svojce, družino, zato je zelo pomembna psihološka podpora obolelim in svojcem. Koroško društvo za boj proti rakom nudi psihološko svetovanje, pri univ. dipl. psihologinji Darji Nabernik vsako prvo sredo med 16. in 17. uro oz. po dogovoru.

Hladni dnevi

Janez Bauer

Kar hitro so postali poletni dnevi le še lep spomin. Hladni vetrovi so zapihali s severa in vršace naših koroških gora je že pobelil prvi sneg. Začeli smo s čajem. Kuhamo ga, vsak dan svežega, da nas ogreje in prepodi misli na hladno in mokro vreme. Sladkamo ga seveda z medom. Pa ne vročega, ampak prijetno toplega, da med zaradi previsoke temperature ne izgubi svojih zdravilnih lastnosti. Le kateri je najboljši?

Vsak med je sladek, saj je sestavljen iz več vrst sladkorjev. Okus in aromo pa mu dajo tisti dodatki, ki jih naberejo čebele. V grobem poznamo cvetlične vrste medu ali nektarje in gozdne ali manine vrste medu.

Med cvetličnimi vrstami je najbolj svetel akacijev med. Pravijo mu tudi damski med, saj je zelo tekoč in svetel. Nima izrazitega okusa. Je blage, prijetne

daje posebno vrednost. Ugodno deluje na prebavila, jetra in nespečnost.

Kadar med nima posebno tipičnega okusa, pravimo, da je cvetlični med z naših travnikov. Ga pa že skoraj ni moč dobiti, saj po naših travnikih pogosteje cvetijo bale silažne trave kot pa rožice, na katerih bi lahko naše čebele nabirale medicino.

Gozdni med ali med iz gozdne mane naše čebele nabirajo na smrekah in hojah ter na gozdni podrasti, malinah, robidah, vresju in javoru. Naša koroška pokrajina je znana po izredno kvalitetnem gozdnem medu. Zanj smo v preteklih letih pa tudi letos na različnih ocenjevanjih dobili same zlate medalje za kakovost. **Tako sodi naš koroški med po ocenah strokovnjakov v sam svetovni vrh temnih vrst medu.**

Najbolj priznan je smrekov med. Je gost, zelo počasi teče in je rdečerrjave barve. Diši nežno po smoli, okus pa ima po smrekovih vršičkih ali zeliščnih bombonih. Pomaga pri težavah z dihalni in slabokrvnosti.

V gostih sestojih jelke naše čebele nabirajo hojev med. Je temno sivo in

»Živalski krožek«

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.

V OŠ Franja Goloba Prevalje imajo poleg rednega programa šolanja številne projekte, delavnice in interesne dejavnosti. Ena od teh dejavnosti, ki poteka že več let, je tudi naravoslovno-biološki krožek oziroma "živalski krožek", kot so ga poimenovali učenci, pod mentorstvom učiteljice Helene Potočnik Gostenčnik.

Letos ga obiskuje tudi moja starejša hčerka Nežka, zdaj že nadobudna šestošolka, in mi ga je doma tudi na kratko predstavila. Krožek se odvija v prostorih šole dvakrat tedensko in obiskuje ga veliko učencev. Na teh srečanjih, ki potekajo v prijetnem in tudi delovnem vzdušju, učenci spoznavajo različne živalske vrste, njihove osnovne značilnosti in potrebe ter se učijo odgovornega ravnanja z živimi bitji. Večkrat si ogledajo tudi kakšen videoposnetek s primerno tematiko. Konkretno lahko opazujejo živali, rokujejo z njimi ter skrbijo zanje (jih hranijo in čistijo). Trenutno imajo v oskrbi v posebnih prostorih kar nekaj živali (čincilo, kunce, želvo ...). Tako se naučijo, da je treba prevzeti popolno odgovornost, če se odločimo za domačo žival, ljubljence. V sožitju z živalmi nekateri učenci premagajo tudi različne oblike strahu, kajti živali delujejo nanje terapevtsko.

Danes, 4. oktobra, ko nastaja ta članek, je svetovni dan živali, zato še nekaj misli o tem: živali nam ponujajo brezpogojno ljubezen in so lojalne. Ljudi ne ločujejo po njihovih sposobnostih, videzu, standardu, jih ne obsojajo, ampak jih sprejemajo take kot so. Radi jih imejmo!

arome. Malo temnejši, a vseeno prijetno rumene barve je lipov med. Ima vonj po svežem lipovem cvetju ali po mentolu. Včasih je tako sladak, da kar zapeče, ko ga damo polno žlico v usta. Krepi organizem in pomaga pri prehladih. Naslednji, malo temnejši je kostanjev med. Je rjave, jantarne barve, trpkega vonja in grenak. Grenko aromo mu daje velika količina cvetnega prahu, kar mu

rjavo zelene barve in zelo gost. Ima okus po smoli. Diši po svežem lesu iglavcev. Pomaga pri prehladih in slabokrvnosti. To so naše glavne vrste medu. Pomagajo nam lajšati težave z zdravjem ali pa polepšajo dan, ko si med namažemo na kruh. Lepo nam je, ko nam domače čebele prinašajo toliko zdravih dobrot v naše življenje.

Prosta reja prašičev

Boštjan Jurič

Mnogi se še spomnite, kako so svinje tekale po dvoriščih, se pasle na "gorici" in se valjale po lužah. Z intenzivno hlevsko vzrejo je takšen način prašičereje skoraj povsem izginil, danes pa se v nekoliko spremenjeni obliki spet vrača.

V začetku oktobra sem obiskal znanko Tanjo in njenega fanta Jureta na njuni kmetiji v bližini Sevnice. Pred dvema letoma sta se odločila, da bosta svinje redila na sonaravni način. V ta namen sta ogradila približno 2 hektara zemljišča. Znotraj te ograde je letos tekalo, se paslo ter rilo po zemlji kar 40 svinj. Z željo po čim manj poseganja in dodatnega dela sta se odločila za madžarsko pasmo mangalica, ki je izjemno odporna na vse vremenske pogoje, ter za križanec med to pasmo in ameriško mesnato pasmo duroc. Ograja je enostavna, narejena iz navadnega električnega pastirja z dvema žicama (Tone Vidrih v zanimivi knjigi "Pašnik, najboljša za živali, zemljo in ljudi" priporoča višino 27 ter 54 cm od tal). Svinja je dobro ozemljena, s pastirjem pa se običajno najprej sreča njen občutljivi smrček, zato je po navadi dovolj le en stik z električnim pastirjem, da svinja ne bo več silila iz ograde. Treba pa je na pastirja navaditi mlade pujske. Jure in Tanja to storita v maneži, ki jo imenujeta kar "mala šola za pujske", ki je očitno učinkovita, saj jima iz ograde v dveh letih ni pobegnil še noben pujs. Mangalice so že na pogled zanimive svinje, saj so pokrite z dolgo dlako, ki še najbolj spominja na ovčjo volno. Za prosto rejo so izjemno primerne, saj lahko zunaj preživijo celo leto, brez dodatnega ogrevanja ali pomoči pa zunaj tudi prasijo. Ker imajo svinje precej slabo termoregulacijo (nimajo znojnih žlez), telesno temperaturo v glavnem uravnavajo s podkožno maščobo. Da lahko preživi zimo na prostem, potrebuje mangalica debelo plast maščobe – t. i. špeha. Ker pa je ta, kot sem pisal v prejšnjem članku, postajal vse manj zaželen, je število teh svinj v zadnjih desetletjih močno upadlo. Vendar se časi očitno menjajo, saj so nekateri pripravljeni ponuditi za kilogram tovrstne maščobe tudi do 30 evrov! Omeniti pa velja, da je na življenje zunaj precej dobro prilagojena tudi naša avtohtona pasma – krškopoljska svinja.

Vesela družina

Mangalica, v ozadju pa križanec mangalice s pasmo duroc. Svinje najprej vsako bučo obrnejo in preverijo, kaj je v notranjosti.

Tudi ta pasma je bila zaradi debelejšje plasti podkožne maščobe in nekoliko počasnejšega priraščanja v primerjavi z intenzivnimi mesnatimi tipi že skoraj na poti do izumrtja. Vendar se zaradi izjemne kvalitete svojega mesa in precejšnje odpornosti k sreči pri nas ponovno uveljavlja. Tanja in Jure svoje prašiče krmita izključno s hrano naravnega izvora, ki ni prekuhana. Največ pojedjo kar sveže trave, za vir beljakovin služita koruza in ječmen, priložnostno pa dobijo razno sadje in poljščine: jabolka, krompir, buče, zelje itd. Mnogo hrane prašiči najdejo v gozdu tudi sami, saj jim je iskanje hrane – poleg spanja in igre – glavni poklic. Krmljenje torej ni zahtevno, vzame pa kar nekaj časa. Že samo vsakodnevna košnja za 40 pujskov ni mačji kašelj. Res je tudi, da prirast prašičev v takšnih pogojih ni primerljiv s tistim iz intenzivnih prirej. V prosti reji namreč porabijo precej energije za termoregulacijo in gibanje, poleg tega pa jim s svežo hrano težko zagotovimo maksimalni vnos energije, predvsem surovih beljakovin. Juretovi in

Tanjini pujski so se zato v enem letu zredili za kakšnih 60–70 kilogramov. Za primerljiv rezultat v intenzivni reji bi bilo treba približno 4-krat manj časa! Čeprav nekateri trdijo, da tega ni mogoče zanesljivo dokazati, sam ne dvomim, da je pri obeh načinih reje ogromna razlika tudi v rezultatu – v kvaliteti obeh vrst mesa. Kot pravi Jure, so njuni pujski pravi športniki, saj na dan pretečejo na desetine kilometrov. So tudi izjemno močni, saj z rilcem premikajo cele hlode, prav tako pa ne potrebujejo nikakršnih veterinarskih posegov. Fizična aktivnost, naravna hrana in počasen prirast pomenijo tudi razliko v strukturi in okusu mesa. Katero je boljše, naj presodi vsak sam. Tudi srečo teh pujskov bi težko izmerili, vendarle pa radosten prizor, ko na gospodarjeve klice pridirja in priskaklja truma kosmatih in dobrodušnih prašičev, ki se cmokaje loti razsute koruze in raztresenih buč, ne dopušča dvoma, da se ti pujski počutijo bolje, kot tisti, zaprti na betonskih in železnih rešetkah.

Zaključen projekt "Na hribovski vasi Strojna"

Franci Pečnik

V koroški hribovski vasi Strojna so v soboto, 14. 9. 2013, odprli razstavo arhitekturnih rešitev, ki so jih slovenski in švicarski študentje arhitekture pod vodstvom mentorjev in priznanih strokovnjakov izdelali za kmetije domačinov. Predstavili so tudi bogato publikacijo, ki je zajela plodno sodelovanje med vsemi sodelujočimi v iskanju raznolikih možnosti za ohranjanje življenja na podeželju in njegove stavbne dediščine.

Prireditve je bila zaključni dogodek projekta "Na hribovski vasi Strojna: turistični razvoj in arhitekturna obnova", za katerega je Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Ravne na Koroškem (ZKŠTM) prejel donacijo Švicarskega prispevka v višini 32.443,00 evrov.

»Projekt je z vidika Občine presegel pričakovanja. Ponudil je idejne rešitve izkoriščanja potenciala Strojne. Občina je sledila prvi fazi, torej obnovi infrastrukture, z vsebinami, ki bi jih na

Kaša Kobovc

Strojni želeli. Lahko smo zelo zadovoljni, da so strokovnjaki tako iz Slovenije kot iz Švice na Strojni videli potencial in ta potencial obdelali na nivoju arhitekture,« je ob odprtju razstave na Strojni povedal župan Občine Ravne na Koroškem mag. Tomaž Rožen, ki je še izpostavil, da Strojna poleg infrastrukture potrebuje tudi razvojne spodbude in tovrstne "mehke" projekte. Strojanci pa so se že prijavili na nov razpis za nepovratna sredstva Norveškega mehanizma. Na Strojni živi vsega skupaj okoli 120 ljudi, v vasi je okoli 20 kmetij in večina kmetov se je odzvala povabilu ter v projektu tudi aktivno sodelovala. Prav ta vključenost domačinov pomeni veliko dodano vrednost in je tudi oplemenitila uspeh izvedbe. "Cilje v okviru projekta smo dodobra realizirali. Med drugim smo vaščane Strojne peljali na tridnevni ogled primerov dobre prakse na področju trajnostnega razvoja vasi, dejavnosti vaščanov in porabe evropskih sredstev v Švico. Strojanci so bili zelo veseli, da so imeli priložnost to videti in doživeti, še bolj pa so bili zadovoljni, ker so ugotovili, da Švica nima kakšnih posebnih drugih prednosti pred Slovenijo kot to, da se povezuje in združuje, in da bi marsikaj od tega, kar so videli v Švici, lahko ustvarjali tudi na Strojni," je pojasnil vodja projekta Primož Praper, ki se je vsem zahvalil za zavzeto delo, predvsem pa domačinom za pripravljenost, sprejetost in gostoljubje. "Strojna je dragocen košček občine Ravne na Koroškem in prepričan sem, da tudi eden zadnjih neokrnjenih in tako z naravo zraščanih podeželskih naselij na Koroškem in v okolici," je na prireditvi povedal direktor ZKŠTM Miran Mlakar. "Današnji časi zahtevajo za svetlo prihodnost tudi spomin na preteklost in vrnitev k osnovnim načelom solidarnosti, sodelovanja in medsebojnega učenja že marsikje pozabljenih izkušenj in vrednot. S pomočjo projekta lahko zaključimo, da je razvoj Strojne odvisen od sodelovanja in povezovanja ter brezpogojne zaveze,

da ima Strojna možnost in priložnost za boljši jutri."

V projektu je sodeloval direktor in dekan Fakultete za arhitekturo Univerze v Zuerichu Stephan Maeder: "Ko sem ženi pokazal fotografije s Strojne, me je vprašala, zakaj sploh hodim sem, ko pa izgleda enako kot Švica." Izrazil je svoje navdušenje nad Strojno, gostoljubnostjo ljudi in dobro hrano ter povedal, da se domov vrača s polnim srcem vtisov s Strojne, ki je Švici res podobna, pa vendarle je drugačna. Tudi v Švici so namreč v smislu trajnostnega razvoja zaznali podobne probleme kot na Strojni. Švicarski strokovnjak za trajnostni razvoj in predavatelj na Visoki šoli za uporabne vede Univerze v Zuerichu mag. Peter Marty je kot prednosti Strojne navedel ohranjeno okolje, domačo hrano in ročne izdelke, posebej pa izpostavil še lepoto pokrajine, ki jo obdelujejo kmetje in ji tako dajejo poseben izgled: "Srečal sem kar nekaj Strojancev, ki so pripravljeni sprejeti še bolj aktivno vlogo in vplivati na prihodnost Strojne. Veseli me, da so Strojanci skozi projekt v tolikšni meri pripravljeni sprejemati tudi povsem nove, drugačne ideje."

Študentje arhitekture so pri svojem delu skušali spoštovati obstoječe arhitekturno delo in stavbno dediščino. »Na Strojancih pa je, da sedaj pogledajo narejeno, presodijo ustreznost idej in se premaknejo naprej v smeri nakazanega razvoja,« je delo švicarskih študentov

Na Strojni

Šola na Strojni

predstavil arhitekt in vodja centra za urbano krajino Fakultete za arhitekturo Univerze v Zuerichu prof. Max Bosshard. Povzetek arhitekturnih prispevkov je predstavila arhitektka in nagajenka Prešernovega sklada 2012 izr. prof. Maruša Zorec, ki je spregovorila tudi o lepotah Strojne in izpostavila izjemnost Janeževe domačije ter poudarila, da ima Strojna nekaj posebnega, kar v Sloveniji srečamo le redko kje.

V letu in pol izvajanja projekta je nastala tudi knjiga, ki predstavlja vsestransko Strojno, ki je ostala neokrnjena in pristna. "Delo nam je bilo v veliko veselje, saj smo na vsakem koraku, ob vsakem stiku z domačini imeli občutek, da delamo nekaj pomembnega za tukajšnjo prihodnost," je publikacijo predstavil sourednik Franci Pečnik.

Predstavniki vaše skupnosti Zdravko Šapek je izrazil željo po nadaljnjem uspešnem sodelovanju z Občino in upanje, da je ta projekt začetek nečesa boljšega in da slovesni zaključek ne pomeni konca.

Partnerji v projektu: Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Ravne na Koroškem, Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften (ZHAW), Združenje študentov in izobražencev (ZŠI), Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo; ter pridružena partnerja: javni zavod STIK iz Laškega in Center Rinka iz Solčave.

Primestni gozdovi Dobrave dobivajo novo podobo

Častni občani in župan sadili plodonosno drevje

Peter Cesar, predsednik Turističnega društva Slovenj Gradec

mestih ob poteh po Dobravi posadili plodonosno gozdno drevje: jerebiko, glog, skorš, lesniko in še nekatere druge vrste. To drevje ima poleg estetskega učinka tudi velik pomen za pestrost gozda in prehrano nekaterih gozdnih živali, predvsem ptic, poudariti pa je treba tudi zdravilni učinek plodov. V soboto, 21. 9. 2013, smo naše člane in ostale občane povabili na kratek sprehod po Dobravi in saditev prvih dreves, ki so jih posadili župan Mestne občine Slovenj Gradec Andrej Čas in častni člani Turističnega društva Slovenj Gradec: prof. Karel Pečko, dr. Drago Plešivčnik, Jože

Peter Cesar pomaga prof. Karlu Pečku pri saditvi drevesa.

Člani Turističnega društva Slovenj Gradec si že nekaj let prizadevamo za razvoj Dobrave in v ta namen izvajamo številne aktivnosti, pri katerih sodelujejo tudi Mestna občina Slovenj Gradec, Zavod za gozdove Slovenije – Krajevna enota Slovenj Gradec in Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec.

Že lani smo označili in utrdili del poti proti kmetiji Repnik, uredili smo vstopno točko in počivališče nad graščino pri Fišerju, ob poteh smo na razglednih točkah in mestih za počitek postavili dvajset klopi, v letošnjih prvih septembrskih dneh smo uredili drugo vstopno točko na mestu prve vodne vrtnice sto metrov od tovarne. V Turističnem društvu Slovenj Gradec imamo idejo o ureditvi telovadnega orodja na prostem, ki bo posebnost tega prostora. Na tem delu smo začeli s projektom Posadi svoje drevo, ki ga bomo izvajali v naslednjih letih. Odločili smo se tudi, da bomo na določenih

Potočnik, prof., Ivan Bošnik in Ivan Škodnik. Pri sajenju se nam je pridružil tudi nekdanji župan in častni občan Janez Komljanec, ki je bil zadovoljen, da smo se odločili tudi za sajenje redkejših plodonosnih vrst, in je z navdušenjem posadil skorš. Po ogledu rezultatov naših prizadevanj in posaditvi dreves smo spregovorili tudi o idejah za prihodnji razvoj Dobrave in Turističnega društva Slovenj Gradec. V prijetni družbi smo preživeli sproščen in zanimiv sobotni popoldan. Naša želja je, da z ureditvijo nadaljujemo tudi na območju Vaške skupnosti Šmartno in naprej proti letališču. Pot po primestnih gozdovih Dobrave je vsekakor primerna pohodniška in sprehajalna pot za različne generacije naših občanov in občanov, zato vabimo vse, da izkoristite to naravno danost in preživite čim več časa v naravi.

Od kose do robota

Mirko Tovšak

Slovenjegraško podjetje Nieros ima bogato tradicijo. Že daljnega leta 1773 je začela v Pamečah pri Slovenj Gradcu delovati prva obrtniška delavnica za proizvodnjo kos in takrat so se začela zgodovinska obdobja v razvoju Tovarne kos.

Prvotna tehnologija izdelave kos je bila primerna takratnim razmeram. Ker v začetnih letih njenega razvoja še ni bilo elektrike, je voda iz reke Mislinje poganjala tako imenovane repače. To so bila kladiva na vodni pogon, stroji torej, s katerimi so zaposleni izdelovali kose. Te niso bile znane le v domačem okolju, pač pa so jih na veliko izvažali tudi v države, kot so Nemčija, Avstrija, Francija in Rusija. Njihova zaščitna znamka se je imenovala Tri češnje in je bila znana tudi izven meja naše domovine. Ta proizvodnja se je

Predsednik Borut Pahor in direktor podjetja Andrej Fajmut sta pogledala novi robot v pogon.

ohranila več kot 200 let, konec devetdesetih let prejšnjega stoletja pa so začeli z novimi izdelki iz nerjavečih materialov. Združitev z Gorenjem je podjetju omogočila hitrejši razvoj in uvajanje novih tehnoloških postopkov pri proizvodnji nerjaveče opreme za živilstvo, polizdelkov za matično firmo Gorenje, kasneje pa tudi izdelavo molznih strojev in hladilnikov za mleko. V sodelovanju z nemško firmo Nieros so razvili nekatere nove proizvode iz nerjavečih materialov, vendar se je sodelovanje končalo ob stečaju te nemške firme. Takratno vodstvo z direktorico Savinko Geratič na čelu pa se kljub vsemu ni vdalo. Odkupili so tovarno Nieros v stečaju, s tem pridobili tudi njihovo svetovno znano blagovno znamko in s trdim delom popeljali tovarno na pot hitrejšega razvoja. Danes sodi tovarna Nieros med perspektivne družbe, ki dosegajo nadpovprečno stopnjo razvoja. Znani so po pestri inovativni dejavnosti, saj so njihovi inovatorji na razpisih dosegali že

Zbrani udeleženci na praznovanju 240-letnice obstoja tovarne

lepa priznanja, seveda pa svoje inovacije tudi s pridom uporabljajo v tehnoloških postopkih v lastni tovarni. 91 % svojih proizvodov izvozijo na tuja tržišča. Takšna tržna usmeritev pa seveda zahteva nenehna prilagajanja novim tehnološkim postopkom. Zaradi tega so pred kratkim kupili novi robot za varjenje, ki jih je stal skoraj pol milijona evrov, bo pa zato pomenil novo pot v razvoju varilne tehnike v njihovem podjetju.

Ob praznovanju častitljivih 240 let obstoja tovarne so na slovesnost ob tem dogodku povabili številne goste in nekdanje sodelavce. Tako sta na prireditvi sodelovala tudi predsednik države Borut Pahor in predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, ki je direktorju firme Andreju Fajmutu izročil tudi posebno priznanje. Ob tej priliki so nekaterim najzaslužnejšim posameznikom podelili priznanja. Med drugimi so priznanje prejeli nekdanja direktorica, sedaj solastnica Nierosa Savinka Geratič, Miro Cvahte, Jože Potočnik in eden izmed starejših strokovnih sodelavcev v tej tovarni Vrhovnik. Ob koncu slovesnosti smo se nekdanji sodelavci v tej tovarni zadržali še nekaj časa v prijetnem druženju. Resnici na ljubo moram priznati, da se je od leta 1985, ko sem tovarno zapustil, veliko spremenilo in kar ne morem se načuditi, kako zelo je napredovala.

Štalekar iz Mislinje, poslikala pa jo je slikarka Jerneja Smolnikar, doma prav tako iz Mislinje. Prednji del kapelice je posvečen sedaj že pokojnemu škofu Antonu Martinu Slomšku, na vsaki strani kapelice pa sta upodobljena sveti Izidor in sveti Jurij. Za takšno poslikavo so se na zadrugi odločili, ker je Slomšek poleg ostalega tudi zavetnik slovenskih kmetov. Pred kratkim so delavci Koroško-

kmetijske zadruge pripravili slovesnost ob uradnem odprtju tega sakralnega objekta. Zbrala se je kar lepa skupina domačinov, delavcev zadruge in nekaterih drugih znanih osebnosti iz Slovenj Gradca. Obred posvetitve je opravil župnik Linasi iz Šmartna pri Slovenj Gradcu, Postavkova dekleta iz Podgorja pa so poskrbela za kulturni utrip.

Avtorica poslikave kapelice Jerneja Smolnikar je lahko ponosna na opravljeno delo.

Prenovljena kapelica

Mirko Tovšak

Ob Celjski cesti v Slovenj Gradcu smo bili že nekaj časa priča razpadajoči kapelici, ki so jo nekoč postavili takratni lastniki zemljišča, gospodarji na Kacovi kmetiji na obrobju mesta Slovenj Gradec.

Zadnjo prenovalo je doživela kapelica ob izgradnji novega poslopja Kmetijsko-gozdarske zadruge, vendar jo je zob časa kaj hitro načel, še posebej zato, ker je tik ob kapelici speljana avtomobilska cesta. Prav gotovo takšna razpadajoča kapelica ni bila v čast upravi Kmetijsko-gozdarske zadruge, zato so se odločili, da jo bodo ponovno obnovili. Gradbena dela na njej sta izvedla podjetje Gradim in Krovstvo

Gasilsko tekmovanje 2013

Franc Areh

V soboto, 24. avgusta, je potekalo gasilsko tekmovanje za pokal Starega

trga. Udeležile so se ga gasilke in gasilci iz Gasilske zveze Mislinjske doline. Tekmovanje je potekalo v športno-gasilskem vzdušju. Pomerili so se v mokri gasilski vaji, ki je bila zelo zanimiva za številne gledalce, navdušene nad videnim. Po končani vaji je sledilo pravo gasilsko druženje, kar je bil tudi namen tekmovanja.

Vaja

Plaketa gasilcem

Franc Areh

Mestna Občina Slovenj Gradec je na slavnostni seji med drugim podelila plaketo tudi Prostovoljnemu gasilskemu društvu Raduše. Društvo aktivno deluje že 61 let in vse od tistih težkih časov pa do danes se lahko pohvali z marsičem. V kraju je zrasel lep moderni dom, ki je središče dogajanja na vasi. Dom se lahko pohvali z moderno tehniko, ki jo uporablja za reševanje. Društvo deluje v Vaški skupnosti Stari trg, ki je bila tudi predlagatelj za to priznanje. Gasilcem iz Raduš želimo krajani vaše skupnosti še mnogo uspehov in čim manj intervencij. Naše iskrene čestitke ob prejemu plakete Mestne Občine Slovenj Gradec!

Gasilski dom Raduše

Jurček velikan

Janez Bauer

Letošnja gobarska sezona nam ni postregla s polnimi košarami gob. Bile so redke, ampak zdrave in čvrste in z veseljem jih je bilo nabirati. Med toliko lepimi jurčki se je našel tudi pravi velikan. Utrgal ga je izkušen gobarski maček Mičo Španovič iz Slovenj Gradca. Kar 1520 gramov je pokazala tehtnica. Torej vsekakor rekorder. Pa če povemo še to, da je bil čvrst in zdrav, si lahko mislite, kaka pojedina je bila to!

Ob tej najdbi Miču iskreno čestitamo!

Svečana trgatav potomke najstarejše trte

Mag. Jože Marhl

Prvo nedeljo v oktobru so v okviru turističnega dne občine Podvelka na župnijskem dvorišču v Breznu svečano obrali potomko najstarejše vinske trte z mariborskega Lenta.

Trta, ki so jo posadili leta 2010, je letos obrodila že 29 grozdov, kar je po besedah vinogradnikov svojevrsten rekord. Prvi grozd je utrgal skrbnik trte Anton Zaletelj in ga dal poskusiti županu in gospodarju trte Antonu Kovšetu, ki je dovolil, da se trgatav začne. Po trgatvi se je na rekreacijskem centru v Breznu nadaljeval program turističnega dne, v katerem je sodelovalo vseh pet vaških skupnosti občine Podvelka s svojimi društvi in organizacijami. Ob tej priliki so v bližini izliva Brezniškega potoka v reko Dravo predali namenu tudi privez za čolne. To je lokacija, kjer je bil stoletja splavarski pristan.

Skrbnik trte Anton Zaletelj je dal prvi grozd poskusiti županu in gospodarju trte Antonu Kovšetu.

Štiriintrideseti piknik naše rodbine

Ivan Rus

Na sedmini ženine babice Frančiške Globočnik Kragelnik je padla ideja, da se ne bi dobili skupaj samo, če kdo umre,

temveč vsako leto na prvo nedeljo v septembru. To se je tudi zgodilo, in to pri sveti Ani nad Pamečami. To idejo so dali vnuki. Dobilo se nas je okoli trideset. Takrat je živelo še pet hčera in sin, sedaj po toliko letih pa še živita hčerka Lizika in sin Pavel.

Vsaka družina poskrbi za nekaj pijače in jedače. Na srečanjih prirejamo razne družabne igre. Največkrat igranje nogometa, in to med "prišleki" in

bratrance. Ne pomnim, da bi prišleki kdaj zmagali. Vedno na koncu naredimo tudi gasilko sliko. Zelo zanimivo je pogledati stare fotografije ... kako zelo se človek spremeni.

Zapisati moram, da nas je bilo glede na vreme vedno od trideset do sto dvajset. Vesel sem, da se po štiriintridesetih letih srečanja udeležujejo že pravnuki z družinami. Trdno sem prepričan, da se bomo srečevali še mnogo let.

Štiriintrideseti piknik pri sveti Ani nad Pamečami, 2. 9. 2013

Pisana jesen v Starem trgu

Tatjana Krejan Košan

Četrtna skupnost Stari trg-mesto, Štíbuš in Center, Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Koroške ter Kulturno društvo Stari trg smo 14. septembra na vrtu ob kulturnem domu v Starem trgu ponovno organizirali celodnevno jesensko druženje.

Na prireditvi so stojnice ponujale različne jesenske pridelke in domače dobrote. Letošnja Almina trgovinica ni ponujala veliko buč, oranžno barvo je letos v glavnem prineslo korenje. Buče in

Tatjana Krejan Košan med članicami "Povojček". Foto: Ida Robnik

Nadaljevanje na str. 20

jesenske okrasne rastline je ponujalo Vrtnarstvo Alt iz Ljutomera. Tradicionalno so bili na prireditvi zastopani izdelki iz bučnih semen in olja Oljarne iz Središča ob Dravi, domače dobrote kmetije Gradišnik iz Jamnice, krompir in testenine kmetije Lužnik iz Trbonj. Jesenske dekorativne unikatne izdelke in nakit so prispevale Patricija, Neja in Damjana. Organizirali smo delavnico tiskanja jesenskih motivov na tekstil. Skupaj s TD Poljana oz. Sekcijo za zdravilne rastline "Povojček" smo izdelovali vrtnice in šopke iz javorovih listov. Skuhali smo krompirjevo župo in jo ob zaključku festivala skupaj s sladkimi dobrotami ponudili obiskovalcem. K romantičnem zaključku druženja je z nastopom s citrami prispevala tudi gospa Lidija.

Lidija je polepšala popoldan s prijetnimi zvoki citer. Foto: Ida Robnik

Pozdrav jeseni 2013

Drago Pogorevc

Foto: Jože Tasič

Že tradicionalna prireditev Turističnega društva Mislinja Pozdrav jeseni je potekala v nedeljo, 22. 9. 2013, na Foltanovi domačiji nad Mislinjo. Kljub zelo vročemu poletju so tudi letos zrasli kar solidni pridelki, ki so jih pridelovalci razstavili na kmetiji Foltan.

Aranžmaji s pridelki so bili zelo domiselno narejeni in komisija za razglasitev najlepšega je imela zelo težko delo. Prav tako smo izbirali tudi "naj pridelke", in sicer najtežje buče, krompir, jedilne bučke, korenje, peso in paradižnik. Turistično društvo je k sodelovanju povabilo tudi vsa druga društva in sekcije, šolo in vrtec ter tabornike, ki delujejo v naši občini. Zelo veliko se jih je tudi udeležilo in popestrilo

Nagrajen aranžma Foto: Drago Pogorevc

Razigranost ...

prireditev z raznovrstnimi jedmi in pecivi na temo sadja. Sadjarsko društvo Lesnika je prikazalo prešanje mošta, ki so ga obiskovalci lahko poizkušali kar tam. Tudi jedi, kot je čežajna, ki so jo pripravili Majstrki, so zelo popestrile Pozdrav jeseni. Prireditev je bila dobro obiskana in tistim, ki so se nam pridružili, je prav gotovo popestrila lepo nedeljsko popoldne. Za dobro razpoloženje je bil zaslužen Dejan Klemenc s harmoniko in petjem.

Turistično društvo se vsem sodelujočim, prav posebno še gostiteljici kmetiji Foltan, prav prisrčno zahvaljuje in vas že vabi na Pozdrav jeseni 2014.

Župan Franc Šilak je bil s prireditvijo zelo zadovoljen.

Miklavževa sta prešala mošt.

Predstavitev koroških občin

Vančy

V petek, 13. septembra, je pod okriljem Občine Prevalje v Dvorcu Bukovje potekal koncert KAPZ Mohorjan in MPZ Vres. Naj povem, da je KAPZ Mohorjan osvojil 1. mesto (95,2 točk) med 16. mešanimi zbori a capella v Riminiju. Oprli so tudi razstavo KD Karinta in razstavo knjig KD Mohorjan.

V četrtek, 3. oktobra, so s svojim koncertom poslušalce navdušili Etno skupina Rakuni in Zimski kosci ter vokalni skupini Ajda in Rute. Etno skupini sta posebej navdušili s svojimi nenavadnimi instrumenti, saj so člani za poudarjanje takta uporabljali lesene grablje, po taktu pa so brusili in klepali koso. Vokalno skupino Ajda so zastopali štirje pevci, na

citrah pa jih je spremljala citrarka Tina. Vokalna skupina Rute je z izjemno občutenostjo nastopila v sestavi tria. Vodja Ivan Penec je pel in igral kitaro in orglice. S petjem in kitaro je njegov nastop dopolnjevala upokojena urednica Viharnika Ida Robnik, svoj glas pa je prispeval še Ivo Fuks. Skupina Rute je

nastopila z izjemno obsežnim repertoarjem, zapeli so nekaj ljudskih pesmi in nekaj avtorskih. Vam povem: ko Ida zapoje in se vživi v glasbo, ji pač ne bi prisodili, da je že v pokoju (pa tudi sicer zelo težko), kajti vesel nasmešek ji skozi utrip glasbe igra na licih.

Zimski kosci

Srečanje članov Zveze društev Invalid Slovenije v Breznu

Mag. Jože Marhl

Kar 206 članov in članic Zveze društev Invalid Slovenije se je v sredini letošnjega septembra srečalo na rekreacijskem centru v Breznu, s predsednikom Zveze društev Invalid Slovenije Karolom Straškom na čelu. Zbranim je dobrodošlico izrekla Erika Jakičič, predsednica Društva Invalid Brezno-Podvelka, ki je srečanje tudi organizirala. Udeležence je pozdravil in nagovoril tudi župan občine Podvelka Anton Kovše, ki je med drugim predstavil občino Podvelka in opisal njeno uspešno razvojno pot.

Vsebinska srečanja, ki mu je služilo tudi lepo vreme, je bila pestra in vsebinsko bogata. Tako so se med drugim pomerili v kuhanju jedi po lastni izbiri. Kuharska ekipa iz Brežic je pripravila pastirsko juho, za kisló juho in golaž se je odločila ekipa iz Šoštanja, ekipi iz Vuzenice in Konova sta skuhali pasulj, kulinariki iz Kidričevega šumarski golaž, domači

kuharski mojstri pod taktirko Olge Črešnik pa so pripravili pravi pohorski svinjski ajnmohoc. Posebej široko ponudbo so pripravili Gorenjci, kuharska ekipa iz Bohinja, saj so ponudili bograč-golaž, ajdove štruklje s skuto in kislim zeljem ter kuhan krompir s mohantom, ki je posebna vrsta gorenjskega sira z neprijetnim vonjem, vendar z odličnim okusom, o čemer sem se prepričal tudi avtor tega prispevka. V zvezi s tem sirom kroži tudi več šal, je povedal dobro razpoložen Gorenjec, član kuharske ekipe, in eno od njih povedal: Kmet z

Gorenjske je bil poklican na sodišče, za malico si je dal v nahrbtnik sir mohant. Njegov neprijeten vonj se je razširil v sodni dvorani. Nenadoma je sodnik vprašal kmeta: "Ali ga imate v hlačah?" Kmet pa je hitro odgovoril: "Ne, v nahrbtniku."

Udeleženci srečanja so se preizkusili tudi v ruskem kegljanju, petanki in ribolovu. Za veselo celodnevno druženje ob kulinarčnih dobrotah, ki jim niso manjkale slaščice, so poskrbeli veseli muzikantje – seveda v živo.

Domača ekipa z županom Antonom Kovšetom (šesti z leve)

Dekanijsko srečanje pevskih zborov pri sv. Ani

Ivan Rus

Kdor poje, zlo ne misli, pravi ljudski rek. Na Anskem vrhu stoji lepa cerkev, podružnica župnije Pameče, ki se vidi že od daleč. V njej imajo nekajkrat na leto svete maše. Na Anino lepo nedeljo vsako leto priredijo koncert z naslovom S pesmijo okrog Pohorja. V tej zelo akustični cerkvi se predstavijo ljudski pevci in pevke s pesmimi, ki jih ne slišiš vsak dan. Tako poskrbijo, da marsikatera pesem ne potone v pozabo.

V nedeljo, 6. oktobra 2013, se je ob treh popoldne začela sveta maša, pri kateri so sodelovali štirje duhovniki in sedem cerkvenih zborov. Ubrano so zadonele pesmi različnih cerkvenih pesnikov in skladateljev. Mašo je vodil podgorski župnik Leopold Korat.

Po končanem obredu so se posamično predstavili cerkveni zbori. Kot prvi je mešani pevski zbor iz župnije Šentilj pod Turjakom zapel pesem "Razveseli se, kraljica" Andreja Vaukena. Drugi je bil na vrsti zbor iz župnije Razbor s pesmijo "Božje milostno srce" skladatelja Vinka Vodopivca. Pod vodstvom zborovodje Leona Kramljaka se je predstavil zbor župnije Podgorje s pesmijo "Vera, upanje, ljubezen". Pevci iz župnije Stari trg so zapeli pesem "Lepota Marije". Zbor vodi Suzana Popič. Župnija Slovenj Gradec se je predstavila s pesmijo "Ti, ki si najlepša" Hugelina Sattnerja. Zborovodja je Janez

Podstenšek. Pesem "Bodi pozdravljena, sveta gospa" je pod vodstvom Suzane Dobnik zapel pevski zbor iz župnije Šmartno. Avtor pesmi je Stanko Premrl. Zadnji so zapeli gostitelji, pevci župnijskega pevskega zbora iz Pameč. Izbrali so si skladbo Henryja Sonnetta z naslovom "Božični zvonovi". Zbor vodi Drago Hosnar. Ob zaključku je iz vseh grl po vsej cerkvi zadonela pesem "Marija, skoz življenje" Ignacija Hladnika.

Po slovesnosti smo bili vsi, pevci in ostali udeleženci, povabljeni na pogostitev v šotor za cerkvijo. Seveda nihče ni odšel domov lačen. Zahvala gre cerkvenima ključarjema in vsem, ki so sodelovali pri slovesnosti.

Kdor poje, zlo ne misli. Foto: Foto Anka

Izlet v Prekmurje

Odkritje čudes

Milena J. Cigler

Delavci upravne enote Dravograd so me zopet povabili s seboj na sindikalni izlet. Tokrat smo se zapeljali v kraje ob Muri. Čeprav tam nisem bila prvič, so me spet navdušile naravne lepote prekmurske ravnice, sakralni objekti in etnološke zanimivosti. Pa gremo lepo po vrsti.

Prvič sem bila na gradu Goričko in moram reči, da je čudovit. Izhaja iz 11. stol. in po pripovedovanju naj bi ga začeli graditi vitezi templjarji. Če verjamete ali ne, je to največji grad v Sloveniji. V njem je 365 sob in legenda pripoveduje, da je eden od lastnikov spal vsak dan v drugi, seveda v družbi lepih žensk. Legenda pa ne pove, kdaj si je revež odpočil in koliko let je dočakal ... Grad je bil večkrat dozidan ali obnoven. V 18. stol. so dozidali zvonik v grajski kapeli, kar je pomenilo konec baročnih elementov na poslopju. V lasti so ga imele predvsem madžarske plemiške rodbine. Med obema vojnama je bil lastnik gradu Geza Hartner, industrialec iz Murske Sobote. Leta 1945 je v njem bivala sovjetska Rdeča armada, po vojni pa je bil grad podržavljen, vendar prepuščen samemu sebi. Šele leta 1990 se je začela sistematična obnova, in sicer je sedaj v celoti zamenjana streha, kar je ogromen zalogaj, obnovljeni pa so že tudi notranji del na SV strani poslopja, obokani hodniki in en prostor v kleti, kjer je vinoteka.

Iz gradu nas je pot vodila mimo Moravskih toplic v Bogojino, kjer smo si ogledali znamenito moderno Plečnikovo cerkev. Ker niso imeli prostega vodiča, je to funkcijo prevzela kar bivša sodelavka Irma in nam predstavila cerkev in obdobje, v katerem jo je Plečnik načrtoval (1924–1927). Zdi se, da cerkveni zvonik kot bela golobica kipi v nebo. Cerkev je s predrtjem severne stene naredil za preddverje novi in obe dovršeno združil. Tako dovršenega sožitja starega in novega ni veliko ne v Evropi ne v svetu. Zdi se, da cerkev ne bi mogla stati nikjer drugje kot v Bogojini. Potem so tu še raven strop s keramičnimi krožniki kot okrasjem in zanimivi vrči ob glavnem oltarju, kar poudari njeno etnološko plat oz. izvor.

Pred cerkvijo sta sedeli dve mladi dekleti

Ob prekmurski cimprači

športnega videza v rdečih majicah, ki sta prikolesarili iz Ljubljane in bili namenjeni še naprej po Sloveniji. Pridružili sta se nam, ko smo poslušali Irmino predavanje o cerkvi, mi pa smo jima ponudili malico. Hvaležno sta jo sprejeli in povedali, da ves čas jesta pri dobrih ljudeh in tudi spita, če se da, pri njih.

Mi pa smo nadaljevali pot po tej pokrajini brez nam tako domačih hribov in gora. Eni so menili, da tam ne bi mogli živeti in da ravnica ljudi res navdaja s tesnobo ali depresijo.

V lončarski družini Bojnec smo se spet zelo prijetno počutili. Tam stojita dve "cimprači", nizki prekmurski hiši s slamnato streho in s hlevom v podaljšku – pod isto streho. Zdaj tam notri seveda ni živali, ampak so razni shrinki. Pred hišo je lončarski mojster pred našimi očmi izdeloval značilne skodele za kisl mleko. Tudi mi smo lahko poskusili izdelati vsak svojo skledo, najboljša pa je bila Marina, ki je naredila umetelen pepelnik in so domači pohvalili njen talent. Vendar zdaj vretena ni več treba poganjati z nogo, gline pa tudi ne kopljejo doma, ampak jo uvažajo iz Italije, prav tako surovino za glazuro posod, kremenčev pesek in silicij. Ogledali smo si še staro peč za črno žganje. Vrči in skodele, žgani v tej peči, so temno sivi. Peč ima tri kurišča, kurijo pa izključno z borovimi drvami. Prostor za polaganje posode v notranjost in zračnik zaprejo, da se posoda v brezračnem

stanju obarva "belo", pozneje pa postane črna oz. temno siva.

Simpatična vodička je povedala, da je po poklicu agronomka, vendar brez službe. Brezposelnost je v Prekmurju velika. Tudi opustošena polja zaradi suše so nas razžalostila. Kot da kriza še ni dovolj prizadela teh marljivih in prijaznih ljudi. Zelo prisrčno smo se poslovili od nje, vsak je še kupil kak lončarski izdelek, pa smo šli naprej – v rekreacijsko-zdravilni krajinski park Bukovniško jezero. Park je bogat z gobami, predvsem pa z zdravilno energijo. Kar 16 zdravilnih točk je in vsaka deluje na organizem drugače, potem sta tu še potoček z zdravilnim izviro za zdravje oči in kapelica sv. Vida. Z vodo smo si izpirali oči, vendar so se eni hecali, da ni dobro, če preveč vidimo ... Vode smo si natočili tudi za domov in zdi se mi, da danes že bolje vidim, ko pišem to poročilo, saj sem založila očala. Gusti nas je poučil o gobah in to zelo nazorno, da zdaj vem, kaj poleg jurčkov in lisičk še nabirati.

Potep smo zaključili v gostišču Pri Lujzi. Lastnik je postregel s tako dobrim sovinjonom, da smo bili potem radostni in nasmejani do prihoda domov. Da ne omenim, da se je večerja končala s prekmursko gibanico. Bilo je res noro lušno! Hvala sodelavkam in sodelavcem, da me vzamete s sabo, čeprav sem že osmo leto penzionistka!

Šport

33. srečanje koroških planincev

Mirko Tovšak

Koroški planinci se vsako leto srečamo na drugem delu Koroške. Letošnje srečanje je bilo že 33. po vrsti, organizator pa je bilo Planinsko društvo Dravograd. Sicer se vsakoletna srečanja odvijajo ob pomembnih jubilejih domačih planinskih društev s Koroške, ker pa letos nobeno ni praznovalo okrogle obletnice svojega delovanja, je bil med društvi dogovor, da bomo letošnje srečanje posvetili 120-letnici delovanja Planinske zveze Slovenije. Daljnega leta 1893 se je skupini tako

Skupina planincev na vrhu Košenjaka

imenovanih Piparjev, rednih obiskovalcev slovenskih pogorij, porodila ideja o ustanovitvi Slovenskega planinskega društva. S tem dejanjem so želeli zajezi vse večji pritisk germanizacije v slovenskih pogorjih, obenem pa povezati vse ljubitelje gora v enotno vseslovensko društvo. Ustanovna seja društva je bila februarja leta 1893 v Ljubljani. Ker je društvo povezovalo planince iz celotne Slovenije, imamo njegovo ustanovitev upravičeno za predhodnico sedanje Planinske zveze Slovenije. Častitljivi jubilej PZS smo letos planinci proslavili na številnih prireditvah in srečanjih, ki so bila skoraj v vseh pokrajinah, kjer delujejo meddruštveni odbori PZS. Praznovanja so se začela s postavitvijo spominske plošče na pročelju objekta, kjer je bila v Ljubljani ustanovna seja vseslovenskega planinskega društva, svečanosti so se nadaljevale v Cankarjevem domu, kjer je bila svečana akademija 120-letnice obstoja PZS, v Celju pa je bila svečana skupščina PZS. Planinci letos praznujemo tudi 60 let vzpostavitve Slovenske planinske poti. Velik del te poti poteka po naših hribih od Pohorja do preddverja Karavank. V organizaciji PD Dravograd je potekalo srečanje koroških planincev pri planinskem domu na Košenjaku. S tem domom upravlja domače planinsko društvo, vendar je formalno še vedno v lasti Ministrstva za obrambo. Dravograjski planinci si zelo prizadevajo, da bi dom dobili v trajno last, saj zaradi neurejenih lastniških odnosov na objektu ne morejo izvesti večjih obnovitvenih del. Kljub vsemu jim je v letošnjem letu ob domu uspelo postaviti čistilno napravo, tako da se z njo lahko pohvalijo

že štirje planinski domovi v koroškem pogorju. Dravograjska županja Marijana Cigala je obljubila vsestransko pomoč pri urejanju lastniških razmerij, vendar bo treba počakati še nekaj časa, dokler ne bo rešen denacionalizacijski postopek. Lep sobotni dan je na Košenjak privabil številne ljubitelje planin in druge obiskovalce, ki so se udeležili srečanja. Svečana govornica je bila dravograjska županja, ki je pohvalila zavzeto delo planincev na Koroškem, saj s svojim aktivnim delovanjem skrbijo za ohranjanje slovenstva v naših gorah, vzdržujejo številne planinske poti, še posebej pa s svojim delovanjem spodbujajo vrednote, na katerih planinstvo temelji. Pohvalila je nudenje različnih možnosti doživljanja lepote planinskega sveta in njihovo skrb za varno pot obiskovalcev gora. V nadaljevanju je spregovoril tudi podpredsednik PZS Borut Peršolja, ki je prav tako pohvalil aktivno delo planinskih društev s tega področja. Po njegovih besedah je planinstvo na Koroškem tako tesno povezano z življenjem in delom domačinov, da posebnih jubilejev prvih pristopov na koroške gore sploh ni, saj so se domačini vedno istovetili tudi s svojimi vrhovi hribovitega območja in jih redno obiskovali. Na prireditvi je spregovoril še predsednik Meddruštvenega odbora PZS za Koroško Drago Horjak. Pozdravil je vse prisotne planince, obenem pa grajal odsotnost in nizko udeležbo planincev iz Mežiške doline. V kulturnem sporedu so sodelovali pevci moškega pevskega zbora iz Šentjanža, s pristrčnim in izvirnim nastopom so sodelovali igralci domače gledališke skupine, nastopili so tudi otroci OŠ

Županja občine Dravograd pozdravlja planince.

Dravograd, za dobro razpoloženje na prireditvi pa je poskrbela tudi skupina muzikantov Stare sablje, ki jih redno srečujemo na prireditvah PD Dravograd. Vsa zahvala gre predsedniku domačega planinskega društva, ki je poskrbel za dobro organizirano in zanimivo srečanje koroških planincev na Košenjaku. Lepo vreme so po končani prireditvi številni obiskovalci izkoristili še za vzpon na Košenjak (1522 m), nato pa so se polni lepih doživetij vrnili v dolino.

49. srečanje planincev treh dežel

Mirko Tovšak

Planinci z obrobja sosednjih držav Avstrije, Italije in Slovenije se vsakoletno srečujejo na prireditvi, ki jo poznamo pod imenom Srečanje planincev treh dežel. Na teh srečanjih utrjujejo svoje prijateljske vezi in poskrbijo za izmenjavo mnenj in izkušenj pri organiziranju planinske dejavnosti na svojih območjih.

Letošnje srečanje je bilo v času od 5. do 6. oktobra v Mallnitzu v Avstriji. Udeležilo se ga je več kot 60 planincev iz dežele Koroške v Avstriji, iz Furlanije in Julijske krajine v Italiji in z območja, ki ga pokriva Meddruštveni odbor PZS za Koroško (slovenski del). Iz koroškega MDO smo se srečanja letos udeležili Drago Horjak kot predsednik MDO-ja, nekdanji predsednik PD Bricnik z Mute in jaz kot predsednik PD Mislinja.

Prvi dan srečanja, ki se je odvijalo v konferenčnem centru Taurenhall, je tekla diskusija o alpski konvenciji in turizmu, ki je tesno povezano tudi s planinstvom na teh območjih. S temo Planinarjenje in turizem je Slovenijo predstavil podpredsednik Planinske zveze Slovenije, sicer tudi direktor planinskega muzeja iz Mojstrane, Miro Ržen. Po podanih referatih se je razvila živahna razprava o uspehih delovanja posameznih društev in zvez ter pomanjkljivosti, ki jih je v zadnjem času zaznati tudi na področju planinske dejavnosti. Enotna mnenja so bila, da bi se bilo treba še bolj povezati na območju Alp in da bi morale tudi posamezne zveze in druge ustanove, ki so zadolžene za razvoj turizma, še bolj sodelovati s ciljem ohranjanja ekoturizma in

Delegacija, ki je zastopala slovenski del Koroške.

sonaravnega bivanja turistov v teh okoljih.

Drugi dan našega srečanja smo se podali na pohod v Dolino Dosentall do koč

Wolinger hutte, kjer smo imeli skupno kosilo. Popoldne smo se vrnili v Mallnitz in se polni novih doživetij in spoznanj vrnili domov.

Številni udeleženci so na srečanju z zanimanjem prisluhnili predavateljem.

Na Olševo

Vančy

Foto: Zdenko Kupčič

Že v prejšnjem Viharniku sem obljubil, da se bom podal na goro Olševo in vam jo tudi opisal. Olševo (1929 m), leži v sklopu verige savinjsko-koroških planin med Raduho in Peco. Sicer je od obeh nekaj metrov nižja a je vseeno zelo lepa in prav idilična. Posebej je poznana po svoji jami Potočki zijalki, ki pa je žal to pot s prijateljem nisva videla. Megla na vrhu ni popustila soncu, da bi jo presijalo, tako da niti razgleda nisva imela. Vendar ni bila pot zato nič manj čarobna ...

Na pot sem povabil prijatelja Zdenka Kupčiča, ne le zaradi družbe, da ne bi hodil sam, pač pa predvsem zaradi njegovih bogatih planinskih izkušenj in zato, da tudi vam pričaram nekaj utrinkov s tega pohodništva, saj je odličen fotograf.

Izbrala sva si pot po Mežiški dolini. Ko sva se zjutraj vozila skozi mesteca ob Meži, je še vse bilo bolj dremotno. V Črni sem rekel Zdenku: "Kako to, da je danes v Črni tako mirno?" Pa mi je smeje odvrnil: "A si pozabil, da je še zgodaj zjutraj, pa še sejma ni danes in tudi turistični teden je v Črni že mimo. Ti si bolj navajen na tisti živžav, ha ha!" Seveda sem mu moral dati

Planinca pred Forstnarico (z leve: Zdenko in Vančy)

kar prav. Ko sva zapustila Črno, sva se peljala ob rečicah Meži in Topli proti Koprivni in mimo visoko ležeče šole v Koprivni, kjer je kombi ravno odložil otroke. Nadaljevala sva pot ob potočku Meže mimo lepih osamelih kmetij; Lesjakova, Golobova in še nekaj osamelih domačij priča, da je tod doma priden in delaven rod. Nekoliko više sva na drugi strani potočka strmo v hribu zagledala veliko opustelo domačijo in ugibala, zakaj so le odšli z nje. Zadnja kmetija ob poti, že precej visoko na hribu, je izjemno lepa Pečnikova kmetija, kjer sva občudovala zemljanko, posebej v hrib vdelano klet, ki ima krasne kamnite oboke. Velik traktor je nekje na pol poti po strmi vlaki vlačil velike hlude k cesti, kjer je bilo že kar precej naloženih. Bili so tako lepi, da sem si kar predstavljal, kako lepi bodo izdelki. Upam, da ne bodo kar vseh odpeljali proti Avstriji.

Na križišču v Mrzlem dolu sva zagrizla v bolj strmi predel proti Olševi, ki pa nama ni in ni hotela pokazati svojega vrha iz meglene sivine.

Pri Lovski koči Forstnarici sva malo počila in napravila nekaj posnetkov. Zdenko se je pošalil: "Viš, Vanč, tu ob tej mizi bi ob zahajajočem soncu in pojemajočem ogenjčku ti lahko zapisal kako zanimivo povest o lepi lovčevi hčeri!" Malo smeja in ena samosprožilna slikica in pot pod noge.

"Zdaj bo šlo pa zares!" me opomni prijatelj in že zagrizeva v strmino, pa ne daleč, malo nad veliko jamo zagledava lepe debele sočne borovnice. Seveda jih morava malo pozobati. Res so že malo cingljale od zmrzali, a ko si jih povaljal po ustih so spustile svoj sladki sok: "Kot bi

jedel borovničev sladoled."

Prijatelj se je zaskrbljeno oziral proti vrhu, ki sva ga v gosti megli le komaj lahko slutila.

"Ne verjamem, da se bo danes ta megla sploh razkadila. Mislim, da danes grem na Olševo že kakih tridesetič, nikoli pa še v takšnem."

Kljub gosti megli pa je pogled do tja, do koder je pač segal, bil vseeno čudovit in enkratni. Listavci so se že obarvali

"Borovničev sladoled"

s svojimi zlato rumeno rdečimi barvnimi odtenki, malo višje pa so se srebrno svetile kapljice z zmrznjenim ivjem. To so bili res taki čudoviti in enkratni trenutki, za katere si želiš, da bi jih z vsemi občutji vred shranil, da bi ti kdaj pa kdaj lahko spet posijali v življenje.

Vmes sva še proti Govci videla lepega kapitalnega gamsa, ki nama je opozorilno zapiskal v pozdrav in lahkih nog odskakljal na drugi grebenček. Vrh. S savinjske, bolj položne smeri je s tenkim piskom vlekli veter in z zmrzlim

Nežnih barv niti megla ne skrije.

Razpotje

ivjem kodral travo. Žigosala sva dnevnik, se vpisala v knjigo in se seveda obvezno še fotografija, saj kdo bi pa nama brez tega verjel, da sva bila res na vrhu Olševe, kajti zaradi megle naju videti ni mogel nihče. Malo sva še vztrajala na vrhu, a sva spoznala, da sonce ne bo premoglo toliko moči, da bi presijalo sivino megle, saj se je ura že bližala poldnevu. Vzpon na Olševo je bil kljub sivi megli lep in prijetnega spomina vreden. Vsem planinskih pohodov željnim planincem želim varen korak in lep sončen razgled!

Igra narave

kratkoblačniki

"Mi smo pa kožuhalj"

Nevenka Knez

Foto: Danica Bricman

„Mi smo pa kožuhalj,” se je še dolgo slišalo iz ust naših najmlajših, s katerimi smo se lepega jesenskega popoldneva odpravili k Blatnikovim na Vrhah, kjer imajo še danes navado, da s polja domov pripeljejo koruzne storže in izberejo dan, ko na kmetijo povabijo še nekaj pridnih rok ter v dobri družbi preživijo zabaven in delovni večer.

Ob prihodu nas je Anica Kranjčan presenetila z nekaj zaboji že nabranih hrušk, ki so čakale, da smo jih oprali v lesenem čeburu, jih zmelili in kasneje stisnili v preši. Ko smo se spustili še v domačo klet, smo zagledali močan curek svežega soka, ki je tekel v leseni čeber, iz katerega smo zajemali v kozarce in polni veselega pričakovanja okušali sladko tekočino. Bil je izredno mrzel in sila dober.

Odžejani smo se podali na Blatnikov skedenj, kjer smo zagledali velik kup natrgane koruze, okrog katerega smo se posedli in začeli z ličkanjem. Gospodarica Anica nam je nazorno razložila, da moramo lepim storžem pustiti dva ali tri liste, ki jih bodo moški lahko zvezali in kasneje obesili na kozolec. Slabšim storžem pa smo potrgali vse liste in jih metali v lesene zaboje. Opravilo nam je

kar dobro steklo od rok, ves čas pa je med nami tekel pogovor o stari šegi kožuhanja pri nas.

Danes le še redkokatera kmetija opravlja to delo ročno, večinoma pa še ne čisto zrelo koruzo zmeljejo za silažo. Včasih so zrelo koruzo že med tednom ročno potrgali in storže z vozom pripeljali domov na skedenj, pod kozolec ali v hišo za peč. Nato so povabili znance, sosede in prijatelje, da so se v soboto zvečer zbrali na kožuhanju. Zbirati so se začeli ob mraku, ko se je zaključilo delo na kmetiji. Takrat so sedli okrog kupa na lesene klopi iz čokov in desk, na pručke ali zaboje in začeli trgati koruzno listje, ki se imenuje "kožuhinka" ali po naše koruzno "šopeje". Moški so dva ali tudi več storžev zvezali in odlagali na kup, s katerega so jih kasneje obešali na letve kozolca, kjer so se sušili, storže brez listov pa so metali v koruznik.

Če je pri delu ob gospodarju sedel mlajši fant, je moral biti pri vezanju storžev sila pazljiv. Moral je pravilno vezati boljše storže skupaj in slabše posebej, kar je pomenilo, da se bo le tako prav oženil. Verjeli so tudi, da bo pri tisti hiši kdo umrl, če je ostal pri vezanju kateri od storžev brez para.

Med delom je gospodar navadno večkrat postregel s sadjevcem in moštom, veselo razpoloženje pa je iz trenutka v trenutek naraščalo. V njihovi sredi se je vedno našel kakšen šaljivec, ki je skrbel za obilo smeha in dobre zabave, da jim med delom ni bilo dolgčas. Radi so se pogovarjali o dogodkih na vasi, o vojnih spominih, o skrivnostnih dogodkih in ljubezenskih prigodah; radi so tudi katero zapeli in veselo zavriskali. Mladi fantje pa so radi skrivaj pogledovali za dekleti in komaj čakali, da je kdo raztegnil meh in da so začeli udarjati plesni koraki po podu.

Ob koncu kožuhanja so si fantje izbrali

Kožuhanje koruze

Pa smo jih našli! Sladkarije, seveda.

katero od deklet, ki so ji pod obleko natlačili "šopeje", da je bila podobna poljskemu strašilu in je bila tarča posmeha.

Kasneje so iz suhe "kožuhinke" izdelovali omela, ki so jih potrebovali za ometanje peči pri peki kruha. Iz pletene "kožuhinke" so izdelovali tudi cekarje, predpražnike in copate. Ženske in dekleta so jo uporabljale kot navijalke za kodranje las. Največ pa so je uporabili kot steljo za živino ali pri polnjenju ležišč

v postelji – "štrozúk", ki pa ga je bilo treba vsak dan rahljati.

Na kožuhanju je veljalo pravilo, da če je kdo naletel na devet rdečih storžev, je lahko prenehal z delom ali odšel domov. Storži pa naj bi mu prinesli srečo v prihodnjem letu, zato si jih je srečnež spletel v križ.

Kožuhanje je bilo poseben dogodek tudi za vse otroke, ki so sedeli kar na kupu koruze in iz "kožuhinke" spleтали brke ter izdelovali lutke, se skrivali in se lovili med kožuharji, dokler niso zaspali.

Po opravljenem delu so bili vsi kožuharji povabljeni v hišo, kjer so jim postregli z najboljšimi dobrotami, kar jih je kmetija premogla (orehova potica, ocvirkovka, pogače in druge tradicionalne jedi). Večerji je sledilo igranje bodisi na harmoniko bodisi kar na list ali glavnik. Pelo in plesalo se je do zgodnjih jutranjih ur. Najraje so plesali polke, "povšter tanc", "metl polko", ples s klobuki ipd.

Največji čar tega starega običaja je bil zagotovo v druženju in sklepanju prijateljstev, kar danes sodobnemu človeku manjka.

Tudi naši najmlajši so pri Blatniku z velikim navdušenjem doživeli ta stari običaj. Na harmoniko nam je igral Matjaž Rebernik, zaplesale pa so kar vzgojiteljice in očetje. Po končanem kožuhanju smo se ob toplim čaju in kavi gredli ob razžarjeni krušni peči, mize pa so se kar šibile od dobrot.

Vsem nam, zlasti pa našim malčkom, bo ta dogodek zagotovo ostal v lepem spominu. Če ne zaradi opravič samega, pa zaradi kopice sladkarij, ki so zakopane med storži čakale, da se njihove ročice po nekaj truda le dokopljejo do njih. Njihovi do ušes nasmejani obrazi pa so zrcalili veliko hvaležnost našim gostiteljem na kmetiji Blatnik.

Naš jubilent akademski slikar Karel Pečko

Hubert Dolinšek

Pretekli mesec smo v ožji skupini v mestni kavarni proslavili spoštljiv jubilej našega prijatelja, častnega občana Mestne občine Slovenj Gradec, akademskega slikarja Karla Pečka. Naša skupina, "Mušketirki in mušketirji", tega omizja je ponosna, da se lahko družimo s slavlencem v mestni kavarni in ob kavici modrujemo o aktualnih vprašanih kulture in o vsem, kar se nanaša na naše mesto, ker nam ni vseeno v kakšen kulturnem okolju živimo. Veselimo se slavljenčevih komentarjev o

aktualnih dogodkih, pa tudi o preteklih, o katerih lahko res veliko pove.

Ponosni smo, da je Pečko s svojim ustvarjalnim delom slikarstvu in galeriji dvignil ime našega mesta in ga napravil mednarodno prepoznavnega. Malokdo ve, da se je pri tem družil z znanimi osebnostmi sveta in z velikimi imeni.

Med drugimi z generalnim sekretarjem ZDA Perezom de Cuellarjem, s papežem Janezom Pavlom II., z vodilnimi funkcionarji Unesca v Parizu in drugimi velikimi umetniki, kot so Inge Morath, Krsto Hegedušič, Petar Lubarda, Henry Moore, Werner Berg, Božidar Jakac, Tadeusz Lapinski in drugi.

Občudujemo slavljenčevo vitalnost in slikarsko strast pri nenehnem ustvarjanju novih umetnin.

Našemu jubilantu želimo še veliko ustvarjalne energije, sreče in zdravja. Veselimo se tudi druženja v mestni kavarni.

Kavarniški mušketirki in mušketirji s Pečkom v svoji sredi

GLI d.o.o.

Gozdno lesni inženiring

Ivan Golob, 90-letnik

20. avgusta letošnjega leta je naš nekdanji sodelavec Ivan Golob praznoval 90 let življenja. 90 let ni kratka doba, sploh ker njegova življenjska pot ni bila postлана z rožicami. Bilo je več trpljenja in pomanjkanja kot obilja in miru. Žal Ivan častitljive obletnice ni mogel praznovati, kajti bolezen ga je priklenila na bolniško posteljo. Trije otroci, ki so se rodili v zakonu z ženo Marijo, šest vnukov in sedem pravnukov, mu je zaželelo čimprejšnje okrevanje.

Ivan Golob, Cestnikov Ivan, se je rodil na Cestnikovi kmetiji 20. avgusta 1923. leta v družini z desetimi otroki. Mala kmetija je komaj prinašala pridelke za skromno življenje številne družine. Le čudovite mame znajo čarati, da otroci niso preveč lačni, in taka je bila tudi Cestnikova mama.

Otroštvo je Ivan preživel doma ob delu in seveda tudi ob veseli igri otrok. To so bila njegova najbolj brezskrbna leta. Ko je bil star 19 let, ga je doletela druga svetovna vojna in Nemci so ga nasilno mobilizirali v nemško vojsko, kjer je kot mlad fant okusil vse grozote brezsmiselne vojne. Preživel je skoraj vsa evropska bojišča in imel srečo, da je dočakal konec vojne in prišel v ameriško ujetništvo.

Po prihodu domov se je takoj zaposlil v gozdarstvu na Gozdni upravi Mislinja.

Najprej je bil nakladalec in zavirač na gozdni železnici, pozneje pa je kot sposoben delavec prevzel delo vodje odpreme lesa. S tega delovnega mesta je leta 1984 odšel v zaslužni pokoj. Delo je vseskozi opravljal vestno in odgovorno. Z dobro voljo, ki jo je v sebi nosil celo življenje, je pozitivno vplival na sodelavce in celoten kolektiv. Leta 1948 sta z ženo Marijo sklenila zakonsko zvezo. Otroke sta spravila do primernih poklicev, da so lahko

samostojno zaživel in si ustvarili svoje družine.

Ivan je tudi kraju Mislinja ogromno prispeval. Kot predsednik krajevne skupnosti je začel v kraju načrtovati vodovod, ceste, elektriko, šolstvo in jih počasi spravljati v življenje. Dragi Ivan, ob 90-letnici življenja ti od srca čestitamo in kličemo še na mnoga leta!

Sodelavci

080 19 20

www.ZavarovalnicaMaribor.si

TURISTIČNO ZAVAROVANJE Z ASISTENCO V TUJINI

Rešitev počitniških zapletov na klic

**AKCIJSKA
PONUDBA!**
Letnih turističnih
zavarovanj

Dediju v slovo Ferdinand Smolnikar

1925–2013

Kakor žalostinka, zapeta iz grl pevcev MPZ Podgorje, je bilo malo prej slišati dežne kapljice, ki so na ponedeljkovo jutro odzvanjale novico, da je naš dragi deda Ferdo za vedno zaspal.

Odšel je, ne da bi se mogel iz srca zahvaliti bici Faniki in sinu Matjažu, ki sta se razdajala zanj, ter medicinskemu osebju in vsem, ki so mu skušali lajšati trpljenje.

Po naravi sicer trmast in vztrajen je slednjič izgubil bitko s hudo boleznijo. Za vselej je zastal njegov korak, ki ga je še pred nekaj dnevi uspel narediti na domače dvorišče. Prazen je zdaj njegov prostor pri mizi, kjer je običajno sedel, ko smo ga obiskali in ga kdaj pa kdaj ravno zmotili pri jedi. Na jesen svojega življenja je nam vnukom in pravnukom rad pripovedoval zgodbe, ki jih je pisalo življenje.

S svojim ostrim pogledom skozi okno se je pogosto zazrl tja daleč nazaj, tja, kjer ti je marca pred 88 leti stekla zibelka njegovega otroštva, na Gradišče. Rodna gruda, družina osmih bratov in sester in boj za preživetje v tistih težkih časih so ga za vselej zaznamovali kot človeka z neizmerno voljo do kmečkega dela in s prepričanjem, da nobeno delo ne more biti končano brez pomoči njegovih pridnih rok.

Žal ga je že kot mladeniča zajela vihra druge svetovne vojne, ki ga je zvelkala daleč od doma, v Anglijo in Francijo, o katere grozotah je nam marsikdaj tako doživeto pripovedoval.

Po vrnitvi domov si je služil kruh kot furman na Plešivcu, kjer je spoznal svojo ženo Faniko, s katero sta si pri Verjanškem začela ustvarjati družino. Kmalu se mu je ponudilo delo v mestu, v Tovarni usnja, zato se je s svojo družino preselil v Podgorje, kjer si je kupil svojo zemljo. Tukaj je našel svojo srečo, ki je postala popolna z rojstvom petih otrok.

Rad je delal na svojem, vedno pa je bil pripravljen pomagati bodisi sosedu bodisi

svojim otrokom pri gradnji njihovih domov. Kadarkoli nas je obiskal, si je našel kakšno delo, od priprave drv do spravila sena na travniku. Mimogrede je popravil leseno orodje ali pa nas je navsezgodaj prebudil s klepanjem kose pod oknom. Vsako delo mu je gladko steklo od rok, za nameček pa ni nikoli manjkalo njegovega smisla za humor. Rad je imel družbo, zato je po upokojitvi sodeloval tudi pri raznih društvih in se udeleževal njihovih srečanj in izletov.

Kot dedi je nam vnukom dal vedeti, da moramo znati ceniti vsako ped zemlje, vsako travno bilko, ki smo jo mi, radoživi otroci, po nesreči poteptali med igro. Veselil se je naših obiskov, saj se je takrat lahko pregrešil in skupaj z nami potešil potrebo po kakšni sladki dobroti, ki jo je bica Fanika dala na mizo.

Vse dokler mu je zdravje dopuščalo in je bil okreten njegov korak, je imel v svojem majhnem hlevu vedno nekaj živine, saj mu je bilo delo vedno v veselje in mu je kot tako popestrilo vsakdan.

V zadnjih nekaj letih so mu začele pojenjati moči in ko se je njegovo zdravje začelo resno krhati, se je v njegovo srce prikradlo strašno nezadovoljstvo, že skoraj jeza samega nase. Nikakor se ni mogel sprijazniti, da ne more biti več koristen in marljiv kot nekoč. A kljub grenkemu razočaranju so se še vedno našli drobni trenutki, ki so bogatili njegov mozaik življenja. Še predlani sta z bico Faniko obeležila svojo skupno pot z diamantno poroko in ves čas mu je zvesto in ponižno stala ob strani ter mu vselej do zadnjega pomagala po svojih najboljših močeh.

Spremljal je vse nas vnuke, ki smo se razbežali širom po Sloveniji in se ob posebnih priložnostih vedno vračali v domače gnezdo, ki je bilo iz leta v leto bogatejše; zdaj že za 16 pravnukov. Prav njihovo pozornost je večkrat pritegnil s svojimi brki ali ko jih je zbadal s šaljkami.

Dragi deda, naj ti bo lahka tale podgorska gruda, v katero si vtikal svoje življenje, vse svoje žulje kot tudi solze sreče in žalosti. Tvoja pot, ki se je v ponedeljek, 9. septembra, končala, bo za vse nas posuta z lepimi spomini, ki jih bomo za vedno zaklenili v naša srca in jih tam hranili dokler se zopet ne snidemo nekje nad zvezdami.

Tvoji najdražji

Iskrena hvala vsem, ki ste s svojo navzočnostjo pospremili našega dedija Ferda k večnemu počitku.

Nevenka Knez

Obretanovemu Petru v slovo Peter Klevž

Kar prepogosto se srečujemo na tistem svetem mestu, prepogosto se poslavljamo od nam dragih sorodnikov, sosedov, prijateljev. Veliko bolj prav bi bilo, da bi se s Petrom srečali na kakšnem veselem dogodku. Toda proti usodi smo nemočni, moramo jo sprejeti, tako kot je, in jo prenašati, kolikor nam moči dovoljujejo.

Posloviti smo se morali od Petra Klavža, po domače smo mu pravili Obretanov Peter. Rodil se je 27. junija 1957. leta v Črni na Koroškem. Otroštvo je preživel v varnem zavetju Obretanove domačije. Tu se je bilo kaj naučiti in pridobiti delovne navade, ki so bile odločilne za bodoči razvoj mladega človeka. Obretanova kmetija je v Petrovi mladosti slovela kot ena najnaprednejših. Tu je obratoval eden prvih traktorjev, tu je bil prvi sodoben hlev, lastna elektrarna in še bi lahko naštevali.

Zato ni čudno, da se je po končani osnovni šoli v Mežici odločil za šolanje na Srednji kmetijski šoli v Mariboru. Ko jo je uspešno končal, sta bili v njem volja in želja po več znanja. Odločil se je za študij kmetijskega strojništva v Mariboru in starši so ga pri tem podpirali in mu pomagali. Po končanem študiju je okleval, ali ostati doma na kmetiji ali pa se zaposliti. Seveda je bilo doma dela dovolj, denarja pa bolj malo. Nekako je ocenil, da je oče še dovolj trden in pomoč dveh bratov dovoljšna, zato se je odločil za službo v Železarni Ravne. Hitro so opazili njegove sposobnosti in mu zaupali zahtevno delo programerja numerično krmljenih obdelovalnih strojev. Po nekaj letih dela se je zaposlil v TRO Prevalje, kjer si opravljal enaka dela. Tu e dočakal tudi upokojitev v letu 2010. Vsa leta dela v tovarni pa je seveda delal še drugi ših doma na kmetiji.

Tisti, ki smo ga od daleč opazovali, smo izredno cenili njegovo pridnost in predanost kmetiji, seveda pa smo želeli, da bi nekaj časa namenil tudi sebi, si ustvaril družino, s katero

bi si smotrno razdelil delo, ljubezen ter se veselili potomcev. Žal ni bilo tako ...

Ostali pa so rezultati njegovega dela: bil je aktiven član društva inženirjev in tehnikov, član upravnega odbora Pašne skupnosti Rišperg, član Konjerejskega društva Poljana, član LD Mežica, kot zaveden krajan se je vključil v vojno za samostojno Slovenijo na Holmcu in dobil tudi status vojnega veterana. Cenil je tudi duhovne vrednote in z vso vnemo pred leti pomagal pri obnovi kapele na Ručnikovem.

Bili so seveda tudi žalostni trenutki, predvsem prezgodnja izguba mame in brata Francija.

Z leti so moči pojenjale, pojavila se je bolezen, verjeli smo, da ji bo kos, zato nas je novica o njegovi prerani smrti zelo presenetila.

Dragi Peter, pri Obretanu bi te še vedno potrebovali, čaka živina v štali, čakajo še nepreorana polja. Ko bomo hodili mimo kapele pri Ručniku, se bomo ponižno priklonili in pomolili zate. Naj ti bo lahka domača zemlja!

Jurij Pratneker

Sandi Štumpf

19. 4. 1950–14. 7. 2013

Še je igrala harmonika, še je odmevala pesem prešerna. Bil je tako lep večer, večer druženja in prijateljstva. Bil je vaški praznik in z njim vrtna veselica. Saj človek si mora čas vzeti za prijatelje, za veselje. Bil je en lep večer, a zauber dan mu ni sledil.

Že rezki zvok sirene, ki je zarezal v noč, ni obetel nič dobrega. Zla slutnja je preletela zbrane obraze. Žalostna vest je kakor mrzel val pljusnila v naša srca in odplaknila še zadnje sledove prešernosti. Nejeverno smo zmajevali z glavo, kako je to mogoče, saj je bil še med nami, nasmejan, dobre volje. Prav nobenega znamenja, da bi bilo karkoli narobe. Resnica je bila prehuda, da bi jo mogli dojeti.

Poklanjamo se dragemu sinu, možu, očetu, dedku, bratu in vsem dragemu prijatelju Aleksandru Štumpflu, po domače Breznikovemu Sandiju. 19. aprila, pred 63 leti mu je stekla zibel, ko je s svojim prvim jekom osrečil mamo Vido in očeta Milana. Na veliki kmetiji je vsem štirim otrokom delo kar samo padalo v naročje, a našel se je čas tudi za igro in fantovske norčavosti. V Mariboru se je izučil za električarja in prve prakse pridobival pri stricu Albertu. Dolga leta je služboval na Iverki, kasneje pa kot samostojni podjetnik imel svoje žebjarstvo.

Svojo srčno izvoljenko je našel v Feletovi Anici, s katero sta se v septembru 1976. leta poročila. Tik pred Breznikovo domačijo sta si postavila svojo hišo in jo napolnila s polno malho ljubezni in tremi otroki. V družini, polni toplote in spoštovanja, so nicali svoje študijske in poklicne uspehe. Čeprav se ni rad hvalil, smo vedeli, kako ponosen je nanje. V srce pa mu je zlezlo pet razposajenih vnukov. Hiša je pogosto kar pokala po šivih od otroškega vriska, dedijevo karanje pa je bilo polno prizanesljivosti in dobrohotnosti.

Bil je iskrena lovsko duša že od rane mladosti in še preden je družina odsanjala svoje jutranje sanje, je on že odhajal. Nedrja Plešivca in Uršlje gore so ga vlekla, da je dan za dnem prihajal v njuno naročje. Ne po trofeje, te ga že dolgo niso več navduševale. Prihajal je, da je s pogledom sledil naravi, vsakemu njenemu migljaju, kakor sledi z očmi fant dekletu, da se čuti vsa ljubljena in zaželen. Ne, on ni mogel brez dreves, ki v vetru plešejo svoj ples, ni mogel brez vrhov, kotanj. Ko počiva veja, švigne srna, takrat srce vztrepeče ... In srna ve in ve ves gozd, kdo ga s pogledom ljubi. Tudi danes ga čakajo, a ne vedo, da ne pride nikdar več, ne v rosnem jutru ne ob prvi slani ne bo njegove stopinje v mladem snegu ...

Njegova velika draž pa je bilo strelstvo. Na tekmah so se srečevali dobri prijatelji in hkrati rivali. Da je bil zelo uspešen, dokazuje že vstop v njegovo lovsko sobo.

Sandi je bil človek, ki si ga moral imeti rad. Pošten, prijazen, značajan, rad je imel tradicijo, ki so nam jo zapustili naši očetje, rad je imel našo domovino in tega se ni sramoval. Čeprav je odšel prerano, bodimo hvaležni, da je bil med nami, da je bil del nas. Z njim je odšel del našega srca, del njegovega pa ostaja z nami.

Pogrešali ga bodo sin Blaž, hčerki Poloni in Monika ter vnuki Filip, Vita, Lena, Lado in Oskar.

Darja Rošar

ZAHVALA

Ob povsem nepričakovani smrti našega dragega moža, očeta in dedka se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za vso pomoč, tolažbo in sočustvovanje. Hvala za vso cvetje, sveče in svete maše.

Hvala Darji in Darku za njune poslovilne besede, hvala vsem pevcem.

Iskrena hvala našemu gospodu župniku za žalni in tolažilni obred.

Njegovi najdražji

SPOMIN

Amalija Križan

10. 7. 1922–30. 9. 2011

Že dve leti sta minili.

Kako hitro teče čas!

Še zadnja naša teta se je poslovila dokončno od vseh nas.

30. septembra 2013 sta minili dve leti, odkar drage tete Amalije dokončno ni več med nami. Bila je najmlajša in zadnja od naših tet. Pogrešali jo bomo.

Bila je najbolj prvinska, tesno povezana z naravo, z domačnostjo in s preprostimi ter naravnimi ljudmi na deželi, zato ni čudno, da se je počutila varno v naravnem okolju, ki zdaj vse bolj usiha, zamira, izgublja naravni red.

Spomnimo se pokojne tete Amalije in se poklonimo z globokim spoštovanjem in z ljubeznijo, prižigajmo sveče na njenem grobu ter sodelujmo še naprej pri svetih mašah.

Janez in sorodstvo

Ivan Obretan

Ivan Obretan se je rodil kot tretji izmed sedmih otrok Angele in Petra Obretana 13. septembra leta 1948. Živel so na Pečnji v Bistri, kjer si je skromno otroštvo in mladost delil s starejšima bratoma Francem in Petrom ter mlajšimi Pepijem, Mimiko, Andrijem in Gelko. Pot v šolo v Črno je bila dolga 7 kilometrov in dnevno so jo premagovali peš, a težko jim ni bilo, saj so si delali družbo.

V februarju 1976 se je poročil z Majdo Čarf in na Prevaljah sta si osnovala družino, rodila sta se jima hčerka Polona in sin Matjaž.

Od prvega delovnega dne pa odhoda v pokoj je imel istega delodajalca, zaposlen je bil pri Gozdnem Gospodarstvu Slovenj Gradec. V teh letih pa je opravljal vsa dela, ki sodijo k spravi lesa: bil je gozdar, po domače olcar, sekač, traktorist, žičničar in še kaj bi se našlo. Sodelavci in domači so ga poznali kot zelo poštenega, delovnega in klenega človeka, ki je vedno priskočil na pomoč.

Svoje dragoceno znanje gozdarja je nesebično prenašal na mlade delavce, med katerimi je veljal za kot hrast trdnega in močnega človeka in delavca. Služba mu je bila več kot služba, bila mu je tudi hobi, in to skozi njegovo celo življenje, saj je s svojim delom začel pri 15 letih. Takšne predanosti in zavezanosti k nekemu delu ni zlahka najti.

Delo je bila njegova največja vrednota, tesno je prepletal strokovnost in užitek ob delu in tudi po upokojitvi je še naprej delal v gozdu pri prijatelju Francu. Ivanu je bil dopust zgolj čakanje na delo in v brezdelju se ni znašel, v celotni delovni dobi ni imel niti dneva bolniškega staleža.

Po upokojitvi, ki jo je dosegel s polno delovno dobo, se je začel razdajati vnukoma. Žiga in Arne bi z gotovostjo potrdila, da je bil njun dedi najbolj zlat dedi na svetu, nikoli čemer, vedno nasmejan in s polno bero njemu lastnega humorja. Dedija sta oboževala, besedice ne nista slišala nikdar, iz njega sta veli toplina in ljubezen.

Njegovo razdajanje je obrodilo sad, ki se je kazal v tem, da so ga cenili vsi: družina, vnuka,

bratje, sestre, sodelavci, kolegi in prijatelji. Mirnost družinskega življenja je skalilo težko breme, januarja letos je izvedel za neozdravljivo bolezen. Le dober teden je bil življenjsko bitko v bolnišnici Topolšica in jo v ponedeljek zvečer, 16. septembra, komaj tri dni po svojem 65. rojstnem dnevu, izgubil.

Odšel je v svojem značilnem, trdnem slogu: prepričeval je domače, da ni nič hudega, da ne čuti bolečin in turobno vzdušje v bolnišnici obrnil na humorno noto. Tudi v zadnjih trenutkih življenja je v svoji skromnosti in veličini mislil na ženo Majdo, sina Matjaža, na hčerko Polono, na vnuka, na vse sorodnike in prijatelje; kakor vsa leta življenja, celo ob koncu ni niti za hip pomislil nase...

Ob koncu dodajam še zahvalo kolegov iz Zveze šoferjev in avtomehanikov Ravne, član katere je bil Ivan dolga leta: Hvala ti, Ivan, za tvoje prizadevno delo in pripadnost organizaciji.

Iskreno in najgloblje sožalje izrekam vsem njegovim najdražjim, vsem, ki ga boste pogrešali.

Marko Kavtičnik

Črna in Črnjani

Gorazd Mlinšek

Minilo je že skoraj dva meseca od zaključka 58. turističnega tedna v Črni na Koroškem. Od 9. do 18. avgusta 2013 so prihajali na ogled, poslušanje in sodelovanje vsi, ki so jih pritegnile številne kulturne, športne in druge prireditve. Mnogih med njimi se bomo še dolgo spominjali, saj so popestrile naš krizni čas. Med njimi so tudi dogodki, ki so Črno in Črnjane naredili še bolj prepoznavne v domačem okolju in izven Slovenije.

Zanimivo je bilo v večernih urah 12. avgusta 2013 v dvorani črnjanskega gasilskega doma ob predstavitvi ponatisa knjige Črna in Črnjani. Knjigo, ki ima predvsem zgodovinski in etnološki pomen, sta nam poleg moderatorke Vesne Burjak predstavili kar avtorica knjige dr. Marija Makarovič in Marta Repanšek, ki je bila poleg moža Lojza Repanška gonilna sila pri njenem nastanku in ponatisu. Zanimivo je bilo prisluhniti avtorici knjige, ki se je še zelo dobro spominjala svojih prvih obiskov na Koroškem. Leta 1980 je prišla raziskovat ljudi in običaje, predvsem pa medsosedske pomoč na Zelen bregu. Zanimalo jo je tudi življenje kmečkega prebivalstva v Strojni v preteklosti, ki ga je javnosti predstavila v knjigi Strojna in Strojanci. Želela je spoznati tudi Črno in Črnjane, saj je bila že v preteklosti Črna zanimiv kraj za etnologue in zgodovinarje. Dr. Marijo Makarovič je pritegnilo življenje delavskega in kmečkega prebivalstva v Črni in okolici. V veliko pomoč ji je bil rudar Ivan Modrej, zbiratelj fotografij in najrazličnejših prigod ter dober zapisovalec vsega zanimivega v zgornjem delu Mežiške doline. Knjiga je nastajala več let. Marija Makarovič je raziskovala življenje Črnjanov več let kar med dopusti in prazniki. Črno in Črnjane je zelo vzljubila, tako da se še danes rada vrača na konec sveta. V knjigi je zajela življenje v Črni in okolici do leta 1941. Knjiga je bila prvič

predstavljena javnosti leta 1986. In kako je prišlo do ponatisa? Vsi izvodi prve knjige so bili hitro razprodani, pa sta si Marta Repanšek, literarna zanesenjakinja in zapisovalka dogajanj, in županja občine Črne na Koroškem Romana Lesjak zaželeli, da bi dopolnili in ponatisnili knjigo. Takoj sta šli v akcijo. K sodelovanju sta povabili avtorico, ki se je vabilu z veseljem odzvala. Da je ponatis knjige uspel, se lahko zahvalimo številni ekipi, ki je pomagala pri pripravi. Knjiga je dopolnjena s številnimi novimi (dodatnimi) fotografijami. Fotografije sta prispevala Alojz Repanšek in Peter Modrej, največ pa so jih pridobili v Koroškem pokrajinskem muzeju na Ravnah na Koroškem. Pr izboru je pomagala Karla Oder. Najstarejša fotografija je fotografija gasilcev iz leta 1906. Ves fotografski material je tehnično obdelal in pripravil za tisk priznani črnjanski fotograf Tomo Jeseničnik. Tudi besedilo za ponatis je bilo računalniško obdelano. Prva knjiga nastajala v še času pisalnih in fotokopirnih strojev. Veliko zanimivosti lahko najdete v knjigi. Morda pa je zelo zanimiv za današnji čas, ko v Črni in Mežiški dolini ni delovnih mest, pregled vseh poklicev do leta 1941. V cerkveni knjigi in drugih dokumentih je zabeleženih 120 vrst. Med njimi so bili gozdarski uradniki, grenadirji (višji častniki), postiljoni (poštari s konjem), veliko je bilo tkalcev, kovač, oglarji

Vesna Burjak, avtorica knjige dr. Marija Makarovič in Marta Repanšek

(predvsem Italijani), rudarski strokovnjaki itd. Predstavitev ponatisa knjige Črna in Črnjani so popestril pevci mešanega pevskega zbora Smo, kar smo.

Dva romana Aleksandre Kocmut

Vančy

Ponedeljek, 7. oktober, v dvorcu Bukovje je bil literarno obarvan. Srečali smo se s pesnico in pisateljico Aleksandro Kocmut, ki je predstavila dva svoja nova romana. Ljubezenski ima naslov Pripeta s krvjo, Čisto sam na svetu pa je prvi roman pri nas, ki se dotika bolezenskega stanja ljudi z Alzheimerjevo boleznijo. Govori o življenju avtoričinega očeta.

Smo, kar smo

Zbornika dveh literarnih društev

Utrip iz zgornje Dravske doline in Kulturno društvo literatov Mežiške doline

V ponedeljek, 29. septembra, smo se v knjižnici Dravograd zbrali ljubitelji lepe slovenske besede na predstavitvi zbornika Mozaik utrinkov literarne skupine Utrip iz zgornje Dravske doline z Mute. Navzoče je nagovorila Marija Viltušnik Vajs in predstavila posamezne člane, ki so za zbornik prispevali pesmi ali prozna dela. Posebej je izpostavila Marjeto Vidrih, ki je tudi avtorica risb in slik, razstavljenih v knjižnici. Svoja dela so brali: Malčka Kvasnik, Jelko Andric, Marija Mrakič, Marija Viltušnik, Martina Osrajnik (predsednica društva) in Marjeta Vidrih, ki poleg likovnega ustvarjanja piše tudi pesmi. Slednja je zbornik opremila s prefinjenimi ilustracijami, ki spominjajo na filigransko delo ali čipke. Povedala je, da je ta likovna izpoved nastala po naključju, ko je nekoč na nekem predavanju nekaj čečkala po papirju in potem s to čečkarijo doma nadaljevala, jo razvijala

Predsednici obeh društev z zbornikoma
Foto: Vincenc Gotthardt

in jo vedno bolj izpopolnjevala. Ni moja naloga, da ocenjujem kvaliteto pesniških in proznih del, za to so pristojni drugi, vendar so mi določene stvaritve padle v oči bolj kot druge, zato naj omenim vsaj nekaj pesmi: Tovarna Zdenke Kunčnik, Čudežna podoba in Ljubezen Zinke Hrastnik, Ko boš hodil tod mimo Marije Viltušnik Vajs, Nočni klic Marije Mrakič in Gojzer Malčke Kvasnik. Seveda ne morem mimo proznega dela Martine Osrajnik, ki je nekaj posebnega. Pravzaprav bi pri vsakem našla zanimivo pesem ali prozo, a ne morem naštevati vseh, zato toplo priporočam, da zbornik kupite in ga preberete sami.

Milena J. Cigler

V petek, 4. oktobra, je bila v knjižnici na Ravnah predstavitev Literarnega zbornika literatov Mežiške doline Besede med Uršljo in Peco. To je že njihov peti zbornik, Kulturno društvo Mežiške doline pa letos praznuje 15 let aktivnega delovanja. Predsednica je Ivana Čreslovnik z Raven na Koroškem. V zborniku je s svojimi prispevki sodelovalo tudi nekaj članov iz sosednjih literarnih društev in iz avstrijske Koroške. S slikami ga je opremila članica Mojca Kovač.

Predstavitve so se udeležili tudi predstavniki sosednjih društev in društev iz avstrijske Koroške, sodelovala sta pesnica iz Celovca in pisatelj Vinko Ošlak. Prireditvi sta prisostvovala tudi pisatelj Rudi Mlinar, iz Postojne pa je prispela soustanovna članica mežiških literatov Slavica Dragolič.

Ob zaključku je predstavnica Javnega sklada za kulturne dejavnosti z Raven na Koroškem najzaslužnejšim literarnim članom podelila zlata priznanja.

Malo smo se še zadržali in izmenjevali "pisane" izkušnje, nato pa smo še bili postreženi z okusno torto na kateri je pisalo "Naših 15 let".

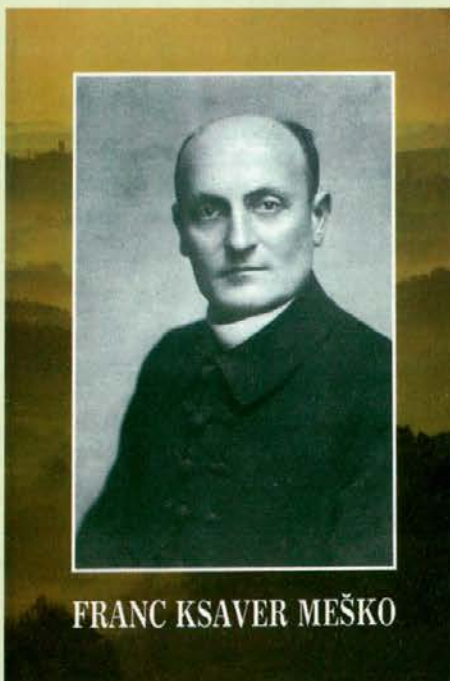
Čestitke za zbornik in želja k še nadaljnjemu literarnemu snovanju in sodelovanju!

Vančy

Pričevanja o Mešku

Nevenka Knez

„Dežela, čudovita kakor iz lepih sanj – tista moja domovina, tam doli, naše Slovenske gorice.“ Tako je zapisal duhovnik in pisatelj Franc Ksaver Meško, ki je bil po rodu Prlek, večino življenja pa je živel na Koroškem. V svojih delih je mnogokrat izpričeval svojo veliko ljubezen do rodne zemlje, zlasti do svojih sorodnikov, znancev in prijateljev. Rad se je spominjal svojih otroških dni, zlasti svoje matere, kateri je posvetil kar nekaj svojih del. Neizmerna ljubezen do matere je bila v resnici tudi glavni krivec, da se je mlad fant kljub veliki želji po pisanju in za povrh še mladostni zaljubljenosti, ki jo je čutil do mladega dekleta, vseeno odločil, da pojde za župnika. S to veliko žrtvijo je ugodil goreči materini želji. Ganljive so bile besede Meškovega nečaka Frančka, ki je opisoval, kako so ob materini smrti

krsto nosili njeni štirje sinovi, peti pa je za njimi kot duhovnik pel žalostinke. Takole piše v črtici Pri materi o svojih trenutkih krivice in trpljenja, ko se je bil napotil na njen grob: "H komu se zateka

otrok v najhujši bolečini? K tebi pojdem, ki si me ljubila, kakor nihče na svetu – k tebi, mati moja ... Kdorkoli si, kjerkoli si, ki bereš to, ali ljubiš svojo mater? Ljubi jo, dovolj je ljubil ne boš nikoli."

Letos oktobra obeležujemo 139. obletnico njegovega rojstva. Ob tej priložnosti povzemam besede Meškove nečakinje Erne, ki je veliko pisala o svojem stricu. Velikokrat ga je obiskala na Selah v želji, da bi njihovi otroci, nečaki in pranečaki spoznali tega imenitnega sorodnika. Pove, da jih je vedno lepo sprejel in jim razkazal znamenitosti župnijske cerkve sv. Roka. Zelo je bil vesel, če so mu s seboj iz rodne vasi prinesli domače bučno olje, vino za potrebe svetih maš ali domači črni kruh, pečen v krušni peči. Kadar so ga za god presenetili s smetano in skuto, so mu morali speči pravo prleško gibanico, ki jo je dal okusiti svoji mežnarici.

Sorodniki ga poznajo kot zelo skromnega, do sebe silno nezahtevnega, a vseeno zelo radodarnega človeka. Kadar koli je izšla katera njegova nova knjiga, jo je takoj poslal svojim nečakom

in od honorarja del vedno namenil za šolske potrebščine.

Bil je izredno varčen, saj je vsako pisemsko ovojnico, ki jo je dobil, obrnil, da jo je lahko ponovno uporabil, ko si je dopisoval s svojimi sorodniki. Iz spominov na srečno mladost je mnogokrat črpal snov za zvezke Mladim srcem. Iz njegovih del je bilo čutiti, kako je njegovo srce objemalo rodni kraj, ki ga ni mogel nikoli pozabiti. Zaradi svojih dolžnosti, ki jih je kot župnik na Selah zelo natančno izpolnjeval, si ni mogel pogosto privoščiti obiskov rodne vasi, zato je izkoristil vsak dogodek, ko je z vlakom potoval skozi Ormož, da se je na železniški postaji za hip srečal s kom od domačih, ki so vselej radi pokramljali z njim.

Meško je imel tudi željo, da bi mu gospodinjila njegova edina sestra Micka, ki pa zaradi močne navezanosti na rodni kraj ni zmogla ostati pri njem dolgo časa. Kasneje, ko si je Meško poškodoval kolk in bil priklenjen na invalidski voziček, je k njemu prišla nečakinja Krista, ki mu je

Razglednica iz Meškove rodne župnije sv. Tomaža pri Ormožu, poslana leta 1907.

požrtvovalno stregla vse do smrti. Rada je povedala, kako so župljani Sel spoštovali in imeli radi svojega župnika ter mu na stara leta z veseljem pomagali. Pri sv. Roku na Selah je želel imeti preprost grob, nad katerim bdita selska cerkev in stara mogočna lipa, pod katero se zbirajo domačini in prišleki, ki znajo

pripovedovati o številnih dogodkih iz Meškovega duhovno bogatega življenja. Njegov pogled pa je zazrt proti Pohorju in naprej proti Slovenskim goricam, kjer je bil njegov rojstni kraj – "paradiž njegovega življenja".

Vir: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=7&id=3044>

Spomini na pomlad življenja

Nekoč, ko bom že stara v spomilih tonila
in hrepenela po mladosti,
z željo, da bi še enkrat jih užila,
te trenutke vseh norosti,

mi misel bo spet tja zbežala,
v noči, ki nisem jih prespala,
med poljube v mesečini
in načrte v dvojini ...

Med šolske knjige in klopi,
med zadrege, zmote in laži,
smeha polne stare dni,
ko še mladi smo bili.

Takrat še drugačen se zdel nam je svet,
pa nisem znala ceniti tistih let,
življenje nam bilo je izi,
a se zdelo nam je v krizi.

Če še enkrat bi živela,
v očeh ne bilo bi mi solza,
na lica bi nasmešek si nadela
in užila prav vsak dan.

Janja Pokeržnik

(iz zbornika Besede med Uršljo in Peco)

Kakšen je globlji pomen brezplačnih dvoriščnih sejmov?

Sonja Duraj, Ekološko društvo
Slovenj Gradec

S tem člankom bi radi odgovorili na nekaj vprašanj, ki jih dobivamo v zvezi z brezplačnim Dvoriščnim sejmom v Slovenj Gradcu. V svetu brezplačne in podobne sejme organizirajo in obiskujejo ljudje, ki so se odločili živeti odgovorno do sebe in narave, ki se zavedajo, da sreča ne domuje v templjih potrošništva in da današnji materializem izkorišča naravo in človeka preko vseh meja.

Ljudje na teh sejmih kupujejo v glavnem le to, kar ZARES potrebujejo in to porabijo do konca, še uporabne, lepo ohranjene stvari, ki jih ne potrebujejo več, pa si med seboj podarjajo, čemur med drugim služijo tudi omenjeni sejmi. Podobno funkcijo imajo tudi Centri ponovne uporabe, ki se pojavljajo v osveščenih sredinah, ter "second hand" trgovine, ki jih v tujini poznajo že več desetletij, pojavljajo pa se tudi v Sloveniji. Ti ljudje sreče in zadovoljstva ne iščejo v praznem kopičenju

materialnih dobrin, saj ju zlahka najdejo drugje (v smiselnem delu in aktivnostih, ki jih zares veselijo, v prijetnih druženjih, v zdravih načinih zabave, v užitkih ki jih nudi neokrnjena narava itd.). Predvsem v tem smislu želimo, da bi brezplačni dvoriščni sejmi, kot tudi Centri ponovne uporabe in trgovine z blagom "iz druge roke" dobro zaživel tudi pri nas. V Slovenj Gradcu brezplačni dvoriščni sejmi potekajo od lanskega septembra dalje. V zadnjem času smo jih popestrili z brezplačnimi animacijami za otroke in s prijateljskimi druženji. Dogajanje se odvija v središču mesta vsako četrto soboto v mesecu med 9. in 12. uro, oglašujemo pa ga v lokalnih in nekaterih nacionalnih medijih. Ljudje lahko na stojnice prinesejo lepo ohranjene stvari, ki jih ne potrebujejo več, in/ali si brezplačno izberejo kar želijo oz. potrebujejo. To je lahko karkoli za gospodinjstvo, dom, vrt (tudi pridelki), za šolo, delo, šport in hobije oz. prosti čas, za okras ipd. Večjim stvarjem, storitvam itd. pa je namenjen oglasni prostor z rubrikama Iščem/Poklonim, ki se nahaja v Zelenem info središču v mestnem podhodu.

Na brezplačni dvoriščni sejem in v info središče prijazno vabimo tako domačine kot obiskovalce iz sosednjih krajev in turiste.

Gozdno-lesna veriga GG Slovenj Gradec

Trudimo se, da lesu, ki zraste pri nas, dodamo kar največjo vrednost, pri čemer zaposlujeimo ljudi, ki živijo in delajo pri nas. Približno polovico hlodovine pridobimo iz državnih gozdov, vsaj še enkrat toliko pa je odkupimo od gozdnih posestnikov.

Prednosti, ki jih ima gozdni posestnik z oddajo svoje hlodovine GG Slovenj Gradec:

- odkup hlodovine smreke, jelke, macesna, bora in bukve po poštteni ceni in plačilo v 30 dneh
- odkup hlodovine vseh dolžin, debelin in kvalitete ter organiziran odvoz sortimentov
- odkup lesa na panju in organizirana sečnja ter spravilo lesa
- elektronski prevzem lesa na našem skladišču
- izdelava poročila o pavšalnem nadomestilu za prodajo okroglega lesa za preteklo leto
- bonusi za dobavo hlodovine

Kontaktne osebe za odkup:

Božo Vrhnjak, vodja odkupa, tel. 031 575 172; e-pošta bozo.vrhnjak@gg-sg.si

Robert Uršej, odkupovalec, tel. 051 606 872; e-pošta robert.ursej@gg-sg.si

Ivan Martini, odkupovalec, tel. 041 656 005

Prosimo, da z omenjenimi osebami navežete stik in radi se bodo oglasili pri vas in se z vami dogovorili o podrobnostih.

Z oddajo hlodovine GG-ju Slovenj Gradec boste naredili veliko koristnega zase in z zagotovitvijo zaposlitve tudi za našo skupnost.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

